СВАБОДА

8 лютага 1995 г.

№6

Кошт 200 рублёў

Год заснаваньня 1902
Выходзіць з 1990

Галоўны рэдактар Ігар Германчук
Заснавальнік Павал Жук
Выдавец „Газэта СВАБОДА, Ltd."

Наклад 60 000

Адрас рэдакцыі:
220088, Менск, вул. Іванаўская, 56

Тэл./факс 36-24-41

Страйкоўцы патрабуюць міністра на завод

У панядзелак 6 студзеня на Менскім заводзе аўтаматычных ліній а 7-й гадзіне раніцы пачаўся стыхійны страйк.

Прыкладна тры тысячы рабочых сабраліся ў цэнтральным зборачным цэху і наладзілі сход. Былі вылучаныя асноўныя патрабаваньні — аб павышэньні заработнай платы (сёньня тут атрымліваюць у сярэднім 300 тыс. рублёў у месяц) і паляпшэньні умоў працы. Рабочыя заявілі, што згодныя весьці перамовы толькі зь міністрам прамысловасьці Куранковым і прадстаўніком Кабінэту міністраў.

Нагадаем, што менавіта завод аўтаматычных ліній адным зь першых забаставаў у час красавіцкіх страйкаў 1991 г.

Яўген АЛАДКА

Лукашэнку ахоўвае чачэнец

Інфармацыю пра гэтага чалавека атрымаць афіцыйным чынам немагчыма. Аднак нам вядома, што ў службе аховы прэзыдэнта чачэнец Махмуд займае пасаду начальніка аддзелу па барацьбе з тэрарызмам.

Паводле нашых зьвестак, ён зьяўляецца сваяком Руслана Хасбулатава. Яны разам абараняліся ў Белым доме, пасьля чаго Махмуд вымушаны быў хавацца ад расейскіх уладаў. Калі ён зьявіўся ў Беларусі і хто яго рэкамэндаваў Лукашэнку — нам высьветліць не ўдалося. З маскоўскіх крыніцаў СВАБОДЗЕ паведамілі, што раней гэты чалавек служыў падпалкоўнікам у КГБ СССР, потым — у ФСК Расеі. Але зразумела, што пасьля падзеяў у Белым доме на ягонай кар'еры быў пастаўлены крыж.

А вось у нас чалавек з такім паслужным сьпісам і без беларускага грамадзянства прыйшоўся дарэчы ажно самому прэзыдэнту. Да таго ж будзе займацца не абы чым, а "барацьбой з тэрарызмам"!

І яшчэ адна цікавая дэталь пра Управу аховы прэзыдэнта. Усе кіраўнікі гэтай структуры (начальнік і намесьнікі) у свой час разам служылі ў КГБ Узбэкістана. А карымаўская дзяржбясьпека, як вядома, мала чым адрозьніваецца ад сумнавядомай сталінскай.

Відаць, Лукашэнку спадабаўся "баявы атрад" Карымава, і ён вырашыў стварыць тое самае ў нас. Але тут яшчэ чачэнец...

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

Прэзыдэнт любіць хадзіць па краі абрыву

Калі-небудзь ён зваліцца

Бадай, толькі ў нашай краіне кардынальныя і лёсавызначальныя для дзяржавы рашэньні могуць прымацца такім арыгінальным чынам: у самы апошні момант, з рызыкай страты ўсёй шматмесячнай працы.

Найбольш яскрава гэтая якасьць цяперашніх беларускіх уладаў праявілася ў гісторыі з атрыманьнем крэдыту ад Міжнароднага валютнага фонду. Яшчэ ў панядзелак 30 студзеня літаральна да 16-й гадзіны не было дакладна вядома, ці ўключыць МВФ беларускае пытаньне ў парадак дня паседжаньня. Таму ўсе тэлефоны ў Кабінэце міністраў адказвалі прадстаўнікам прэсы, што ніякіх зьменаў не адбылося і ніякай пастановы аб павышэньні тарыфаў на камунальныя паслугі ніхто ня бачыў. Натуральна, у журналістаў былі ўсе падставы заявіць, што раз няма павышэньня камунальных плацяжоў, значыць ня будзе і крэдыту ад МФВ.

Гэтую ўпэўненасьць толькі ўмацаваў сам А.Лукашэнка. Выступаючы ў той жа панядзелак увечары у Міністэрстве унутраных справаў, ён зноў накінуўся на МВФ, маўляў, чаму фонд дыктуе маладой сувэрэннай дзяржаве свае ўмовы: адпусьціце цэны — дадзім крэдыты. Дзіўна, але, выказваючы свае несур'ёзныя прэтэнзіі, Лукашэнка ведаў, што ў гэтыя самыя хвіліны ідзе паседжаньне рады дырэктараў фонду. Калі б інфармацыйныя паведамленьні аб чарговых выказваньнях Лукашэнкі прыйшлі трошкі раней, Беларусь сапраўды магла б застацца бяз грошай МВФ.

А беларускім журналістам даводзіцца прывыкаць да незвычайных умоваў працы. Бо калі ў іншай краіне прэзыдэнт кажа, што не павысіць цэны на камунальныя паслугі да 1 траўня — значыць так яно і будзе. Але толькі ня ў нас. Трэба прывыкаць, што "праўда — гэта хлусьня".

В.П.

Ангельцы купілі частку "Планеты"

Ангельская фірма Maltsword Ltd. набыла пакет акцыяў менскага гатэля "Планета", заплаціўшы за іх 8,5 млрд. рублёў, якія пойдуць у бюджэт.

Фірма зьбіраецца ўкласьці ў разьвіцьцё "Планеты" 2,2 млн. даляраў на працягу гэтага і наступнага года. У пэрспэктыве Maltsword Ltd. мае намер пашырыць свой удзел у беларускім гатэльным бізнэсе, пабудаваўшы ў нас цэлую сетку сучасных гатэляў.

У акцыяваньні "Планеты" могуць узяць удзел і грамадзяне Беларусі — 46,9% акцыяў гатэля зарэзэрваваныя для продажу за іменныя прыватызацыйныя чэкі юрыдычным і фізычным асобам.

БелаПАН

Інтэрпол дапамог Івану Каратчэню

У менскай штаб-кватэры СНД сьвята: знайшоўся "мэрсэдэс", які быў скрадзены дзесяць месяцаў таму.

У свой час СВАБОДА паведамляла пра гэтае здарэньне. Адбылося гэта ў варшаўскім аэрапорце, дзе кіроўца лімузына ўсяго на тры хвіліны пакінуў машыну без нагляду і — яе і сьледу ня стала.

Інтэрпол затрымаў скрадзены аўтамабіль ажно ў Славаччыне (на ім ужо стаялі галяндзкія нумары). Днямі "мэрсэдэс" вярнуўся ў гараж Выканаўчага сакратарыяту СНД.

Гэты лімузын адметны яшчэ тым, што на ім езьдзіў па Менску Барыс Ельцын, калі прыяжджаў на сустрэчы лідараў СНД. Цяпер (падчас маючага адбыцца візыту ў Менск) расейскі прэзыдэнт зможа зноў пакарыстацца гэтым аўтамабілем. Такім чынам, дзякуючы Інтэрполу шэф Выканаўчага сакратарыяту СНД Іван Каратчэня можа сьмела глядзець у вочы свайму расейскаму босу.

Мікола ГРЫНЯВІЦКІ

"Расейская армія, ідзі дамоў!" — з такімі плякатамі сустракалі старшыню расейскай Думы Івана Рыбкіна ў Менску актывісты беларускіх дэмакратычных арганізацыяў

Палякі любяць габрэяў больш за расейцаў

Варшаўскі дасьледчы інстытут *Demoskop* на замову *American Jewish Committee* (Амэрыканскага габрэйскага камітэту) напрыканцы мінулага года вывучаў грамадзкую думку па праблеме польска-габрэйскіх дачыненьняў.

Адно з пытаньняў — *каго б Вы не хацелі мець за суседа?* 65% не хочуць цыганоў, 61% — румынаў, 55% — украінцаў, 51% — арабаў, 43% — расейцаў, 38% — нэграў, 36% — беларусаў, 30% — габрэяў, 26% — немцаў.

Было і пытаньне, *хто найбольш пацярпеў ад гітлераўцаў.* 28% назвалі палякаў і габрэяў, 28% — габрэяў, 26% — палякаў. Толькі 1% згадалі расейцаў, хоць яны мелі падчас вайны найбольшыя страты.

Паводле газэты *Polityka*

Прэзыдэнт слухае дэпутатаў праз вушы КДБ і запрашае вэтэранаў на вайну

У Доме ўраду 2 лютага А.Лукашэнка сустрэўся з прадстаўнікамі вэтэранскіх арганізацыяў. У асноўным гэта былі адстаўнікі Савецкай арміі, КДБ і МУС.

Спазьніўшыся хвілін на 40, прэзыдэнт пачаў прамову перад сівымі дзядзькамі надта рашуча, раз-пораз папярэджваючы: *"Опять же не для прессы говорю"*. Таму самыя цікавыя выказваньні прэзыдэнта так і не патрапілі ў СМІ.

Між тым, прэзыдэнт сказаў шмат цікавага. Напрыклад, А.Лукашэнка грунтоўна распавёў пра свае асабістыя заслугі ў тым, што народ беларускі не пакутуе ад халадэчы ў хатах, пахваліўся, што, маўляў, у апошнія 5 месяцаў ён не ўключыў друкарскі "грашовы станок" і што ў студзені спаду прамысловасьці не было, а таксама паабяцаў, што ў лютым (згодна зь ягоным загадам) інфляцыі ня будзе.

Затое будзе рашучая барацьба з ворагамі люду беларускага. Дзе ж яны? Да прыкладу, прэзыдэнт заявіў, што *"разного рода жулье сконцентрировалось в инвестиционных фондах"*. Але больш за ўсіх замінае прэзыдэнту на шляху барацьбы за народнае шчасьце Вярхоўны Савет, які — бач ты! — выдае нейкія пастановы і законы. *"Я обложен этими законами"*, — паскардзіўся прэзыдэнт вэтэранам КПСС, але тут жа заявіў: *"Я не посмотрю ни на законы, ни на что"*. А ўвогуле будынак былога ЦК КПБ на вуліцы К.Маркса, дзе зараз месьціцца Вярхоўны Савет, А.Лукашэнка назваў контррэвалюцыйным штабам. Акрамя таго, прэзыдэнт упэўнена сказаў, што шмат хто з дэпутатаў атрымлівае па 1500 даляраў у месяц зь нейкіх падазроных крыніцаў (зь якіх — не сказаў).

На гэтай сустрэчы Лукашэнка таксама паведаміў, што зьвесткі аб справах дэпутатаў ён атрымлівае праз апэратыўныя службы КДБ (цытуем дыктафонны запіс): *"Получаю от Комитета государственной безопасности сводку... Идет доклад оперативный, я фамилии не буду называть... Вот зафиксирован разговор: «Вы там подготовьтесь: тридцатого будем бомбить его» — то есть меня... Это коммерсанты разговаривают с депутатами... И все фамилии, которые были там названы* (у дакладзе КДБ — *Рэд.*), *они и начали в Верховном Совете..."*

Ці не становіцца ў прэзыдэнта нормай — гэтак "слухаць" апанэнтаў з Вярхоўнага Савету, а потым, не саромеючыся, цытаваць паведамленьні КДБ? На каго ж тады абапіраецца А.Лукашэнка — на чэкістаў сёньняшніх ды ўчарашніх?..

А потым прэзыдэнт заявіў пра свае намеры: трэба ўвесну правесьці рэфэрэндум аб дзяржаўным уладкаваньні Беларусі, аб гербе і сьцягу, а потым — выбары ў ВС (калі яны наагул спатрэбяцца). І на заканчэньне А.Лукашэнка заклікаў: *"Ветеранам еще надо выиграть свою войну. Давайте выиграем ее вместе"*.

Віктар ТАМАШЭВІЧ

Кандрат Крапіва

Дыплямаваны баран

Байка

У адным сяле (няважна — дзе)
Хадзіў Баран у чарадзе.
Разумных бараноў наогул жа нямнога,
А гэты дык дурней дурнога —
Не пазнае сваіх варот:
Відаць, што галава слабая.
А лоб дык вось наадварот —
Такога не страчаў ніколі лба я:
Калі няма разумніка другога,
Пабіцца каб удвух,
Дык ён разгоніцца ды ў сьцену — бух!
У іншага дык выскачыў бы й дух,
А ён — нічога.
І вось за дурасьць гэту
Яго вучоным раз празвалі нейк на сьмех,
А каб двара не перабег,
На шыю прывязалі мету.
— Вось, — кажуць, — і дыплём табе.
Што гэта за "дыплём", Баран — ні "мя", ні "бэ",
Аднак жа перад кошкаю пачаў ён ганарыцца:
— А што ж ты думала, сястрыца!
Хіба мне пахваліцца няма чым?
Дыплём я заслужыў, здаецца ж, галавою,
І не раўнуйся ты са мною.
Аб гэтым лепей памаўчы, —
Сказала яму кошка. —
Каб быў ты разумнейшы трошку
Ды розумам раскінуць мог авечым,
То ўбачыў бы, што ганарыцца нечым,
Бо заслужыў ты свой дыплём
Не галавой, а лбом.

Другі баран — ні "бэ", ні "мя",
А любіць гучнае імя.

Лукашэнка знайшоў апору

На паседжаньні калегіі Міністэрства ўнутраных справаў Беларусі, якое адбылося 30 студзеня, прэзыдэнт Лукашэнка заявіў, што ён ва ўсім будзе абапірацца на МУС, КДБ і армію.

У сваім выступе прэзыдэнт эмацыйна расказаў прысутным аб злачыннасьці ў Беларусі. Лукашэнка паведаміў, што ў хуткім часе ўбачыць сьвет ягоны ўказ, дзе будзе прапанаваны шэраг мераў, якія пасадзейнічаюць выкараненьню эканамічнай злачыннасьці. Сярод першачарговых мераў — наступальна-прафіляктычныя апэрацыі ў сфэры эканомікі, абарона нацыянальнай валюты, забарона незаконнага вывазу каштоўнай сыравіны і тавараў зь Беларусі. На думку прэзыдэнта, парадак павінна навесьці МУС, КДБ і часткова Міністэрства абароны. *"Чакаў народ парадку — што атрымаў?"* — пытаўся Аляксандар Лукашэнка.

Як заявіў прэзыдэнт, з 22 старонак дакладу аб злачыннасьці ў Беларусі, які падрыхтаваў міністар унутраных справаў Юрый Захаранка, ён нічога не зразумеў, хоць і прачытаў яго двойчы. Апэлюючы да міністра, А.Лукашэнка заявіў, што "*накаты пад ідэю паліцэйскай дзяржавы не маюць пад сабою падставы*", а таксама падкрэсьліў: *"Я гатовы падтрымаць МУС, КДБ і войска. Яны атрымаюць усё неабходнае, бо яны — апора прэзыдэнта ва ўсіх сфэрах. Ня будзе хапаць — будзе фінансаваньне як з унутраных рэзэрваў, так і зь дзяржаўнай казны. Аддадзім на месцы, у раённыя і абласныя аддзяленьні міліцыі ўсе інамаркі, якія Кебіч некалі купіў для ўраду"*, — адзначыў прэзыдэнт.

Са словаў Аляксандра Лукашэнкі, ён быў надзвычай заклапочаны тым, што МУС і КДБ не займаюцца праблемамі падзеньня курсу нацыянальнай валюты. *"Адсюль нашая галеча. Калі МУС запрацуе на поўную сілу і будзе выконваць распараджэньні ў галіне эканомікі, то будзе зарабляць ня горш, чым у лепшыя часы"*. Выказаў незадавальненьне прэзыдэнт і адсутнасьцю парадку ў сродках масавай інфармацыі. *"МУС і КДБ павінны вывучыць сытуацыю ў СМІ і паўплываць на яе"*.

Адносна Міжнароднага валютнага фонду прэзыдэнт выказаўся адназначна адмоўна. *"МВФ будзе дыктаваць умовы маладой сувэрэннай дзяржаве?!"* — патэтычна ўсклікаў Аляксандар Лукашэнка.

Гаворачы пра злачыннасьць, прэзыдэнт адзначыў, што яна яго палохае. Рост злачыннасьці ў Беларусі большы, чым у Расеі, на Украіне і ў Прыбалтыцы: *"Я гатовы сам надзець бронежылет і пайсьці з вамі"*, — паабяцаў прысутным прэзыдэнт. Падкрэсьліўшы, што ў Беларусі няма нармальнай прававой базы для барацьбы са злачыннасьцю, прэзыдэнт абвінаваціў у гэтым Вярхоўны Савет: *"90% дэпутатаў Вярхоўнага Савету кормяцца з камэрцыйных структураў, і злачыннасьць ім на руку"*. Што датычыць дачыненьняў з камэрцыйнымі структурамі, Аляксандар Лукашэнка заўважыў: *"Калі банкі ня зоймуць належнай пазыцыі ў адносінах да нацыянальнай бясьпекі, прыму меры з дапамогай МУС. Прыватная ўласнасьць будзе нацыяналізавацца неадкладна. Чакаю ўказу па барацьбе са злоўжываньнямі пры будаўніцтве асабнякоў і катэджаў. Калі ня будзе весьціся праца ў гэтым накірунку, будуць "оргвыводы"*, — паабяцаў прэзыдэнт.

СІМ

Віцэ-прэм'ер заступіўся за прэзыдэнта

Старшыня прэзыдэнцкага камітэту па барацьбе з карупцыяй Юрый Малумаў запатрабаваў адстаўкі прэзыдэнта дзяржаўнага канцэрну "Белнафтапрадукт" сп.Лойкі.

Рэч у тым, што ў жніўні 1994г. сп.Лойка падпісаў кантракт на пастаўку нафты маскоўскай фірмай "Парадига". Атрымаўшы каля 4 млрд. рублёў, расейскія камэрсанты толькі праз чатыры месяцы пачалі пастаўляць нафту на Беларусь. Іншымі словамі, "Белнафтапрадукт" фактычна даў маскоўскай фірме беспрацэнтны крэдыт.

Дарэчы, пра гэты факт згадваў у сваім дакладзе і дэпутат Сяргей Антончык. Аднак А.Лукашэнка, якому сп.Малумаў прадаставіў заключэньне аб немэтазгоднасьці далейшага знаходжаньня сп.Лойкі на пасадзе прэзыдэнта дзяржаўнага канцэрну, накіраваў старшыню антыкарупцыйнага камітэту да віцэ-прэм'ера Валерыя Кокарава, які курыруе пытаньні паліва і энэргетыкі. В.Кокараў не пагадзіўся са сп.Малумавым і ня даў згоды на вызваленьне сп.Лойкі ад пасады прэзыдэнта канцэрну "Белнафтапрадукт".

СІМ

На выданьне СВАБОДЫ ахвяравалі:
П.Ламанос *(Баранавіцкі раён)* -- 10 000 руб.
Прыватная фірма *(Беларусь)* -- 300 USD
Дзякуем!

Беларусь — паліцэйская дзяржава?

Беларусь мае ўсе шанцы ператварыцца ў бліжэйшы час у сапраўдную паліцэйскую дзяржаву. Такі прагноз зрабіла незалежная аналітычная група ў выніку дасьледаваньняў грамадзкай думкі ў Беларусі за апошнія паўгода, а таксама на падставе аналізу палітычнай сытуацыі за апошнія пяць гадоў.

Як сьведчаць вынікі дасьледаваньняў, у лютым—сакавіку гэтага года цалкам верагодны магутны палітычны ўдар з боку кіраўнічага рэжыму па Беларускім Народным Фронце, чый рэйтынг імкліва расьце. Гэта прывядзе да актывізацыі партый камуністычнага накірунку. Сэрыя палітычных скандалаў рэзка пойдзе на спад у канцы сакавіка — пачатку красавіка, пасля чаго трэба чакаць далейшага паглыбленьня пэсымістычных тэндэнцый сярод выбаршчыкаў. На выбарах і ў першым, і ў другім туры зь вялікім адрывам пераможуць БНФ і так званыя "левыя" партыі, аднак вынікі выбараў, магчыма, ня будуць зацьверджаныя прэзыдэнтам, які заявіць, што ў галасаваньні не ўзялі ўдзел неабходныя 50% выбаршчыкаў. Відавочна, гэта прывядзе да фактычнага адзінаўладзьдзя прэзыдэнта і ягонай "вэртыкалі".

Адначасова палітычныя падзеі і дрэнная сытуацыя ў эканоміцы ўзмоцняць канфрантацыю паміж тымі, хто падтрымлівае кіраўнічую адміністрацыю, і апазыцыйнымі сіламі. Усё гэта можа завершыцца канфліктам у пачатку другой паловы года, прычым нельга выключыць прымяненьне сілы з боку прэзыдэнта і як вынік — палітычную ізаляцыю краіны. Да канца года, мяркуюць дасьледчыкі, Беларусь набудзе ўсе рысы сапраўднай паліцэйскай дзяржавы, рэзка ўзрасьце пагроза страты незалежнасьці.

БелаПАН

Прэзыдэнт зьняў кіраўнікоў выведкі і контрвыведкі

Паводле зьвестак з прэзыдэнцкай адміністрацыі, 2 лютага Аляксандар Лукашэнка падпісаў сакрэтныя ўказы аб вызваленьні ад пасадаў начальнікаў упраў выведкі і контрвыведкі КДБ Сяргея Сіманава і Аляксандра Шабусава.

Пакуль дакладна невядома, чым кіраваўся А.Лукашэнка, даючы адстаўку менавіта гэтым высокапастаўленым супрацоўнікам дзяржаўнай бясьпекі. Магчыма, такія дзеяньні зьяўляюцца заканамерным разьвіцьцём сытуацыі пасьля вядомай заявы прэзыдэнта на апошняй калегіі Камітэту дзяржаўнай бясьпекі аб недаверы да цэнтральнага апарату КДБ.

СІМ

Пісталеты для эстэтаў

Лукашэнка ўвесь час скардзіцца, што ў бюджэце не хапае грошай, а тым часам велізарныя сродкі выдаткоўваюцца на розныя сумнеўныя справы.

Характэрны прыклад — Рэспубліканскі цэнтар эстэтычнага выхаваньня моладзі, які знаходзіцца ў сталіцы. Тут працуе група адстаўных палкоўнікаў, якія фактычна ператварылі дзіцячую ўстанову ў філію Саюзу афіцэраў. Ім, відаць, не хапае толькі пісталетаў. Таму нядаўна генэральны дырэктар цэнтру Уладзімер Іскрык накіраваў міністру ўнутраных справаў Ю.Захаранку просьбу "перадаць цэнтру тры пісталеты (рэвальвэры)". Зброя спатрэбілася нібыта для аховы "матар'яльных і культурных каштоўнасьцяў". Безумоўна, стралкі тут ёсьць, але ахоўваць няма чаго. Хіба што сталы ды крэслы палкоўнікаў. А можа, яны зьбіраюцца зь пісталетамі ў руках сьцерагчы партрэт прэзыдэнта Лукашэнкі, які вісіць у прыёмным пакоі дырэктара цэнтру.

Дарэчы, гэты партрэт тут лічыцца вялікай каштоўнасьцю. Дырэктар Іскрык перакананы, што прэзыдэнцкі партрэт трэба надрукаваць тысячамі экзэмпляраў, "каб грамадзяне і службовыя асобы мелі магчымасьць набыць партрэты для публічнага ўшанаваньня". Такую прапанову Ул.Іскрык даслаў Лукашэнку, падкрэсьліўшы, што партрэт "стане значным сродкам у выхаваньні асобы законапаслухмянага патрыёта-гаспадара". А ў наступным лісьце на імя шэфа прэзыдэнцкай адміністрацыі таварыш Іскрык просіць арганізаваць яму сустрэчу з Лукашэнкам, каб "азнаёміць яго з эскізамі памятнага мэдаля ў гонар інаўгурацыі першага прэзыдэнта РБ".

З усёй гэтай дзейнасьці можна было б толькі пасьмяяцца, але рэч у тым, што гэтыя палітычныя забавы дарослых людзей фінансуюцца за кошт бюджэтных грошай міністэрства адукацыі.

Анатоль МІРСКІ

Пінск

Маскоўскі палігон у беларускіх балотах

Міністэрства абароны Беларусі абвергла вэрсію аб выпрабаваньні ядравай і нэйтроннай зброі на Мерлінскім палігоне, што ў Столінскім раёне.

Гэтае абвержаньне зьявілася пасьля публікацыі дасьледаваньняў дэпутата Пінскага гарсавету Аляксея Дуброўскага, якія былі зьмешчаныя ў газэце "Пінскі веснік" напрыканцы мінулага года. Дэпутат на падставе сваіх назіраньняў і карыстаючыся дадзенымі, якія былі зьмешчаныя ў навуковай літаратуры, паведаміў аб наяўнасьці ў ваколіцах палігону значнай радыяцыі невядомага паходжаньня.

Міністар абароны А.Кастэнка заявіў, што Мерлінскі авіяцыйны палігон, які займае дзесяць тысячаў гектараў на месцы прымусова сьселеных хутароў, выкарыстоўваўся выключна для навучаньня лётчыкаў трапнаму бомбакіданьню і запуску кіруемых ракетаў. Міністар адзначае, што ва ўсе часы дзейнасьць палігону кіравалася з Масквы. Дарэчы, палігон і цяпер зьяўляецца расейскім аб'ектам. Паводле пагадненьня, ён будзе перададзены мясцовым уладам толькі ў 1997 годзе.

Эксперты СВАБОДЫ лічаць, што нельга даверваць гэтай заяве міністра Кастэнкі, які мог зрабіць яе пад дыктоўку Масквы. У нашым рэдакцыйным архіве ёсьць, напрыклад, такія зьвесткі: адразу пасьля катастрофы на Чарнобыльскай АЭС, калі было прынята рашэньне правесьці аэрагамадасьледаваньне ўсёй тэрыторыі Беларусі (шукалі плямы радыёактыўнасьці), то палёты над гэтым палігонам былі забароненыя. На радыяцыйных мапах таго часу гэтая тэрыторыя так і заставалася белаю плямаю. Праверце.

Ігар БАРАНОЎСКІ

На здымку: міністар абароны А.Кастэнка

Берасьце

Аматары выпіць запісваюцца ў партыю

Некалькі дзён запар у п'яніцаў Берасьця было сьвята.

Рэч у тым, што дырэктар МП "Апрель" П.Суліма (былы кагэбэшнік) вырашыў арганізаваць філію лібэральна-дэмакратычнай партыі. Шэрагі прыхільнікаў Жырыноўскага папаўнялі наступным чынам: кожны, хто прыходзіў, мусіў мець пры сабе пашпарт, а кожным тром, хто запісаўся ў партыю, выдавалася пляшка гарэлкі. Зразумела, што новыя члены ЛДП цягнулі за сабой чарговых кандыдатаў у партыю, у якіх гэтаксама "гарэлі трубы". Карацей кажучы, "на халяву" папілі добра.

Лявон МУХАВЕЦКІ

Бізнэс заганяюць у падпольле

На сустрэчы з прадпрымальнікамі ў Берасьці прэзыдэнт Саюзу прадпрымальнікаў Беларусі Уладзімер Карагін заявіў, што рабіць "чыстыя" грошы становіцца вельмі праблематычна.

На ягоную думку, цяпер у Беларусі створаныя "невыносныя" умовы, якія вядуць да згортваньня прадпрымальніцтва, што ўжо назіраецца ў некаторых рэгіёнах. "Вэртыкалі ўсіх нас паклалі ў гарызанталі", — сказаў Карагін. Ён таксама заклікаў прадпрымальнікаў яднаць шэрагі, каб дапамагчы самім сабе ў адстойваньні законных інтарэсаў. На пытаньне пра выбары сп.Карагін заявіў прысутным, што асабіста ён стаў сябрам Грамадзянскай партыі. Зь ягоных вуснаў прагучала таксама інфармацыя, што кіраўніцтва Саюзу прадпрымальнікаў атрымала канфідэнцыйную інфармацыю з дасьведчаных крыніцаў пра магчымую нацыяналізацыю банкаў. Карагін сказаў, што інфармацыя правяраецца і робіцца захады, каб не дапусьціць гэтага.

Салодкая афэра

Лоўкая цукровая афэра канцэрну "Д і К" каштавала берасьцейскаму Аграпрамбанку 860 млн. рублёў.

У канцы траўня 1994 г. кіраўніцтва філіі Аграпрамбанку падпісала крэдытную дамову з канцэрнам на выдзяленьне яму 6 мільярдаў руб. (да дэнамінацыі) для аплаты кантракту на дастаўку цукру. Канцэрн прадставіў паперы, зь якіх нібыта вынікала, што ён заключыў дамову з адной польскай фірмай на пастаўку 200 тысячаў тон цукру. Сьцьвярджалася нават, што сам Кебіч быў зацікаўлены ў рэалізацыі гэтага кантракту. Кіраўніцтва філіі Аграпрамбанку "клюнула" на гэтую зьдзелку і знайшло неабходныя 6 млрд. У якасьці закладу "Д і К" унёс недабудаваную краму ў Берасьці, якую ацанілі ў 8 млрд. 666 млн. рублёў. Як высьветлілася пазьней, крама на той час ужо не належала "Д і К", бо была перазакладзеная ў адной менскай фірме. Да таго ж рэальны кошт яе быў на 6 млрд. рублёў меншы.

Канцэрн праз фірмы-пасярэднікі каля 4-х млрд. рублёў пераверў у валюту, якая, як мяркуюць, зьнікла за мяжу. Астатнія грошы, прыкладна 2 млрд. рублёў, банк яшчэ пасьпеў замарозіць, калі стала зразумела, што ніякага цукру ня будзе, а сама зьдзелка пахне буйной афэрай.

Цяпер былы прэзыдэнт канцэрну "Д і К" Дзьмітрый Падшыбякін, як і ягоны брат Уладзімер, дырэктар фірмы "Агура" (адна з падстаўных фірмаў, якая была скарыстаная для пераводу грошай), знаходзяцца "у бягах". Аб'яўлены вышук, але махляры хутчэй за ўсё ўжо на Захадзе разам з грашыма.

Адна вялікая сям'я

У Берасьці пры касьцёле Узвышэньня Сьвятога Крыжа заснаваная новая дабрачынная хрысьціянская арганізацыя "Сям'я сем'яў".

У гэтую арганізацыю аб'ядналіся маладыя сямейныя пары, якія лічаць неабходным дапамагаць адзін аднаму ў вырашэньні сямейных праблемаў, захаваньні і ўмацаваньні сям'і і хрысьціянскіх традыцыяў у ёй. Яны маюць таксама намер матэр'яльна і духоўна дапамагаць шматдзетным сем'ям, хворым і адзінокім людзям. Верявызнаньне ў "Сям'і сем'яў" значэньня ня мае — яна адкрытая для ўсіх.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Шклоў

За сустрэчу з Антончыкам могуць пасадзіць

Сустрэча дэпутата С.Антончыка з жыхарамі Шклова, пра якую СВАБОДА пісала ў мінулым нумары, атрымала нечаканы працяг.

На другі дзень пасьля ад'езду дэпутата Антончыка мясцовыя ўлады загадалі кіраўніцтву раённага аддзелу міліцыі знайсьці і пакараць арганізатараў гэтай сустрэчы. У міліцыю выклікалі механіка мясцовай ПМК Р.Кастусёва і актывіста раённай арганізацыі БНФ А.Цемрука, якіх абвінавацілі ў арганізацыі несанкцыянаванага мерапрыемства, і тут жа склалі пратакол аб адміністратыўным правапарушэньні. Матэр'ялы накіраваныя ў раённы суд. Артыкул, па якім іх абвінавачваюць, прадугледжвае пакараньне да 300 рублёў штрафу альбо арышт да 15 сутак.

Тымчасам дэпутат Антончык, даведаўшыся ад карэспандэнта СВАБОДЫ пра гэты факт, заявіў, што ягоную сустрэчу ў Шклове ніхто не арганізоўваў. "Як дэпутат Вярхоўнага Савету я маю права сустракацца з выбаршчыкамі па ўсёй краіне, і ніякай санкцыі не патрабуецца, — сказаў С.Антончык. — Іншая рэч, што ўладам не падабаецца мая дзейнасьць і яны фабрыкуюць гэтыя справы з мэтаю запалохаць людзей, каб яны не хадзілі на сустрэчы".

"Я п'ю за жэншчын"

У пятнаццацітысячным Шклове яшчэ на 100 чалавек павялічылася колькасьць беспрацоўных.

Усяго іх цяпер 500 чалавек, амаль 300 — жанчыны. Пэўна, гэта за іхнае шчасьце ды дабрабыт падымаў бакал знакаміты зямляк — прэзыдэнт Аляксандар Лукашэнка.

Хто зьеў авечак?

Падчас рэвізорскай праверкі шклоўскага калгасу "Шлях да камунізму" высьветлілася, што невядома куды зьніклі статак авечак у 104 галавы і трактар МТЗ-82.

Цяпер авечак і трактар шукаюць супрацоўнікі мясцовага РАУС. Дзе ўсё гэта падзелася, ня ведае, калі верыць ягоным словам, і старшыня калгасу Мікалай Ляшковіч.

Сымон ГЛАЗШТЭЙН

У кожным раёне будзе свой "зампаліт"

Трэба думаць, што ў хуткім часе ў структуры прэзыдэнцкай "вэртыкалі" адбудуцца рэформы.

На нядаўнім паседжаньні ў Віцебску, дзе прысутнічалі старшыні гарадзкіх і раённых выканкамаў вобласьці, намесьнік старшыні аблвыканкаму У.Цацоха і загадчык аргаддзелу аблвыканкаму А.Каваленка паведамілі, што прэзыдэнт Лукашэнка рыхтуе чарговы ўказ аб зьменах у структуры мясцовых органаў улады. У прыватнасьці, прэзыдэнт мае намер скасаваць пасады намесьнікаў старшыняў выканкамаў па будаўніцтве, а замест іх увесьці новыя пасады — намесьнікаў па сувязях з грамадзкімі арганізацыямі, партыямі і рухамі.

Відавочна, што такое новаўвядзеньне стане своеасаблівым адраджэньнем інстытуту трэціх сакратароў партыйных камітэтаў былой КПБ, якія пільна сачылі за ідэалёгіяй у грамадзтве. Ня будзе дзіўным, калі крэслы "зампалітаў" зоймуць былыя камуністычныя прапагандысты і агітатары. Такім чынам, прэзыдэнцкая "вэртыкаль" будзе ўсё больш нагадваць былую партыйна-намэнклатурную сыстэму кіраваньня.

Уладзімер СЯРГУН

На Гарадзеншчыне будуць кіраваць аграномы і заатэхнікі

Кіраўнік прэзыдэнцкай "вэрытыкалі" на Гарадзеншчыне А.Дубко ўпершыню на сваёй новай пасадзе даў прэс-канфэрэнцыю, на якую зьехаліся журналісты з усёй вобласьці.

Сп.Дубко паведаміў, што кіраўнікі выканаўчай улады абраныя ўжо ў 20 гарадох і раёнах вобласьці. Цікава, што 5 зь іх перад тым працавалі старшынямі калгасаў, 7 былі аграномамі, 4 — заатэхнікамі. Паводле нацыянальнасьці — 13 беларусаў, 6 палякаў і 1 расеец.

А.Дубко прызнаўся, што падбіраў пераважна тых людзей, якіх ведаў асабіста, паколькі, зь ягоных словаў, былая сыстэма падбору кадраў за апошнія гады перастала існаваць. Сп.Дубко папярэдзіў, што, пабудаваўшы "вэртыкаль", ён непасрэдна зоймецца кадравымі перастаноўкамі ў прамысловасьці і сельскай гаспадарцы.

С.А.

Ці псуюць вайскоўцы ваду ў студнях?

На адрас міністра абароны Беларусі прыйшоў ліст з Мастоў, падпісаны жыхарамі вуліцы Ваўковіча.

Яны пісалі, што ў горадзе побач з жылымі дамамі разьмешчаная вайсковая частка. Яна мае вялікі запас паліва, цыстэрны знаходзяцца ў ста мэтрах ад дамоў. Аўтары ліста скардзіліся на тое, што ў студні нібыта трапляе нафта і бэнзын. Сталі часьцей хварэць дзеці, а ў некаторых выявіліся сымптомы астмы... Жыхары вуліцы Ваўковіча прасілі прыбраць вайсковую частку.

Каб праверыць факты, выкладзеныя ў лісьце, была створаная камісія Міністэрства абароны, у якой таксама ўдзельнічалі начальнік Мастоўскай раённай экалягічнай інспэкцыі і прадстаўнік мясцовай санітарна-эпідэміялягічнай станцыі. Камісія высьветліла, што частка дамоў на вуліцы Ваўковіча мае водаправод, вада там чыстая. А вось на суседняй вуліцы ў студнях, са словаў жахыроў, сапраўды чуваць пах бэнзыну, але толькі ўлетку, калі зьніжаецца ўзровень вады. Хімічны аналіз вады з гэтых студняў будзе зроблены пазьней. Камісія агледзела паліўныя сховішчы, але працёкаў ня выявіла. Дарэчы, усе жыхары вуліцы Ваўковіча, прозьвішчамі якіх быў падпісаны ліст да міністра абароны, ад сваіх подпісаў адмовіліся.

В.В.

Казарму — на аўкцыён

Ваўкавыскі гарвыканкам зацьвердзіў сьпіс аб'ектаў камунальнай уласнасьці, якія будуць выстаўленыя на аўкцыён.

Сярод іншых пабудоваў "з малатка" пойдуць казарма, лазьня і сталоўка былой вайсковай часткі, якая разьмяшчалася ў цэнтры горада.

В.Я.

Латвійскія беларусы перабяруцца пад Ліду

У Лідзкім раёне каля вёскі Навасёлкі выдзелена 5 зямельных надзелаў пад будаўніцтва катэджаў для латвійскіх беларусаў.

У праекце будаўніцтва жыльля для перасяленцаў удзельнічае адна латвійская фірма, а таксама гарадзенскія і лідзкая. Яны маюць намер пабудаваць катэджы за год. Перасяленьне адбудзецца на падставе дамоўленасьці паміж урадамі Беларусі і Латвіі.

В.В.

Для аматараў гускі зь яблыкамі

На ўскрайку Наваполацка зьявілася прыватная птушкафэрма, якая спэцыялізуецца на гадоўлі гусей.

Там выкарыстоўваюць прагрэсыўныя заходнія тэхналёгіі, для птушак нават гучыць адмысловая музыка. У канцы лютага на паліцах горада зьявіцца першая партыя дыетычнага мяса. А ўжо ў траўні гаспадары фэрмы маюць намер прадаваць 1000 птушак у месяц. Напрыканцы ж года амаль кожная другая сям'я Наваполацка зможа паставіць на калядны стол далікатную смажаную гуску.

Васіль КРОКВА

Масква адкрыла другі фронт

Дыпляматычным наступам Расея хоча ўзяць Беларусь

Параза Масквы на чачэнскім фронце вымусіла Крэмль адкрыць другі фронт — беларускі — і пачаць тут актыўны наступ. Але не з дапамогаю зброі, а шляхам дыпляматыі (з выкарыстаньнем таксама эканамічнага ціску і шантажу).

Так ацэньваюць аналітыкі нечаканую актыўнасьць расейскага кіраўніцтва, якое раптам пачало фарсіраваць "інтэграцыю" з нашай краінай. Пасьля падпісаньня 6 студзеня вядомага пакету расейска-беларускіх пагадненьняў, у Менск заявіўся шэф расейскага зьнешнепалітычнага ведамства Андрэй Козыраў. Літаральна праз тыдзень прыехаў старшыня Думы Іван Рыбкін. А роўна праз два тыдні чакаецца візыт Барыса Ельцына. "З такімі тэмпамі праз пару месяцаў нашай сталіцай ізноў можа стаць Масква", — пажартаваў адзін беларускі дэпутат-апазыцыянэр.

Тымчасам Іван Рыбкін, выступаючы ў Вярхоўным Савеце Беларусі з прамоваю, эмацыйна пераконваў, як добра нам жылося разам. А таму, маўляў, трэба вярнуцца назад, бо ў нас з расейцамі, паводле яговых словаў, нават "одинаковый менталитет". А тым, хто выступае супраць гэтага, Рыбкін аўтарытэтна сказаў, што "ход истории невозможно повернуть вспять". Наагул жа ўся ягоная прамова (нават стылістыкай) нагадвала выступы часоў СССР. Акрамя таго, сп.Рыбкін яшчэ і прыгразіў: "Разыгрывание чеченской карты — опасный путь для молодых государств СНГ".

Аднак ня толькі параза на Каўказе вымусіла Маскву заняцца намі. Мне здаецца, у Крамлі адчулі, што ў хуткім часе і Беларусь можна будзе падабраць пад сябе толькі сілаю зброі. Відавочна, што апошнім часам (асабліва пасьля чачэнскіх падзеяў) многія беларусы, якія раней давяралі Расеі, цяпер глядзяць на ўсход з насьцярогаю. Сацыялягічныя апытаньні сьведчаць, што ў нашым грамадзтве прарасейскія настроі даволі хутка і рэзка пачалі слабець. Гэта, магчыма, і напалохала Маскву — заўтра можа быць позна.

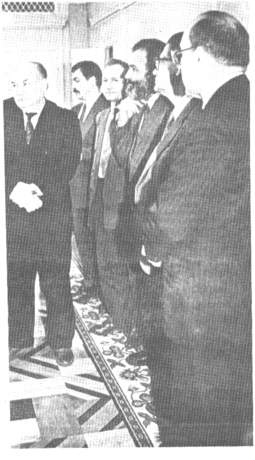
Акрамя таго, у нас набліжаюцца парляманцкія выбары. Расейскае кіраўніцтва разумее, што ў выпадку прыходу да ўлады дэмакратычных сілаў ім ужо ня ўдасца мірна праглынуць Беларусь. Таму і пачалі актыўна езьдзіць да Лукашэнкі.

Ня ведаю, верыць ці не, але адзін інфармаваны чалавек распавёў мне, што прэзыдэнт Лукашэнка ў вузкім коле паплечнікаў нібыта заявіў, што цяпер Беларусь для яго "пройденный этап", наступная мэта — "кабинет в Кремле". Гэта неверагодна, але хто ведае, што можа стукнуць у галаву Лукашэнку. Уявіце сабе прэзыдэнцкія выбары ў Расеі: на арэну выходзіць прэзыдэнт "Северо-Западного края" і заяўляе, што ён пачаў адраджаць Вялікую Расею і гатовы заняцца гэтым "усур'ёз і надоўга" у крамлёўскім кабінэце. Жырыноўскі такому не канкурэнт, бо Вольфавіч усяго толькі абяцаў, што расейскія салдаты памыюць боты ў Індыйскім акіяне, а Рыговіч ужо прывёў да матухны-Расеі "блудных сыноў" — беларусаў. То, можа, прывядзе і украінцаў, і казахаў, і... Галасуем! Бедны тады Ельцын і ягоная кампанія.

Але калі тое, пра што расказаў мне інфармаваны знаёмец, праўда, то нашыя справы кепскія.

Пятро ПАНКРАТОВІЧ

На здымках: Іван Рыбкін з шэфам прэзыдэнцкай адміністрацыі Лукашэнкі Леанідам Сініцыным у залі беларускага парляманту; расейская дэлегацыя ў апартамэнтах Мечыслава Грыба.

Антончык рыхтуе новы даклад

Вядомы даклад дэпутата С.Антончыка, які на мінулым тыдні быў надрукаваны ў "Народнай газеце", ня стаў сэнсацыяй. Бо сэнсацыяй ён стаў раней — адразу пасьля таго, як быў забаронены.

Нагадаем, што газэта СВАБОДА выйшла 100-тысячным накладам з тэкстам дакладу яшчэ 27 сьнежня мінулага года. У "Народнай газеце" выступ дэпутата Антончыка суправаджаецца інфармацыяй старшыні парляманцкай камісіі дэпутата Новікава. Прэзыдэнцкая каманда разьлічвала, што гэта прагучыць як абвержаньне. Аднак не прагучала. Зь інфармацыі А.Новікава публіка так і не зразумела: дык праўду сказаў С.Антончык ці не. У большасьці выпадкаў А.Новікаў нават ускосна (а то і прама) пацьвердзіў факты, абнародаваныя С.Антончыкам. Карацей кажучы, за паўтара месяцы яны так і ня здолелі зрабіць хоць якое-небудзь абвержаньне, больш-менш падобнае на праўду.

А дэпутат Антончык, між тым, настойвае, каб яму далі магчымасьць выступіць з другім дакладам, у якім ён хоча паведаміць пра новыя факты карупцыі. Парлямант не згаджаецца на гэта, а Мечыслаў Грыб заявіў, што "спачатку трэба разабрацца зь першым дакладам".

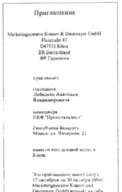
Тым часам, дэпутат Антончык у адказ на выступ дэпутата Лябедзькі абнародаваў адзін з дакумантаў, дзе фігуруе імя гэтага прэзыдэнцкага прадстаўніка. Маецца на ўвазе афіцыйнае запрашэньне аднэй нямецкай фірмы, якая запрашае "господина Лебедько Анатолия Владимировича — менеджера ПКФ "Промстальлист" нанести деловой визит в Клеве" (гл. копію запрашэньня).

Сапраўды, не пасьпелі разабрацца зь першым дакладам, а ўжо трэба абвяргаць другі.

Іван СІДАР

Дэпутат А.Лябедзька

Приглашение

Marketingsysteme Krämer & Deutmeyer GmbH
Flutstraße 47
D47533 Kleve
BR Deutschland
ФР Германия

приглашает

господина
Лебедько Анатолия Владимировича

менеджера
ПКФ "Промстальлист"

Республика Беларусь
Минск, ул. Чичерина, 21

нанести вам деловой визит в Клеве.

Это приглашение имеет силу с 17 октября по 30 октября 1994г.
Marketingsysteme Krämer und Deutmeyer GmbH возьмёт на себя остраховние на случай болезни господина Лебедько

Michael Deutmeyer
Marketingsysteme Krämer & Deutmeyer GmbH

Marketingsysteme Kramer & Deutmeyer GmbH, ...

Адкрыты ліст

Старшыні Вярхоўнага Савету Рэспублікі Беларусь

Грыбу Мечыславу Іванавічу.

Мы, члены Вучонага савету Інстытута гісторыі Акадэміі навук Беларусі з занепакоенасьцю адзначаем зьяўленьне ў некаторых айчынных і замежных сродках масавай інфармацыі матар'ялаў зь неабгрунтаванымі нападкамі на дзяржаўную сымболіку Рэспублікі Беларусь і з патрабаваньнямі яе перагляду. У сувязі з гэтым лічым неабходным давесьці да Вашага ведама зьмест пастановы Вучонага савету нашага інстытута, прынятай яшчэ ў 1991 г. Адзначаем пры гэтым, што вучоныя інстытута і сёньня ня маюць падстаў мяняць або ўдакладняць сваю думку.

Пастанова Вучонага савету Інстытута гісторыі Акадэміі навук Беларусі ад 12 верасьня 1991 г.

Зыходзячы з таго, што герб "Пагоня" мае шматвяковую гісторыю і адлюстроўвае сумесную гераічную барацьбу беларускага і літоўскага народаў за сваю незалежнасьць;

— што ён у канцы XIV ст. стаў сымболем іх дзяржаўнага саюзу у форме Вялікага княства Літоўскага;

— што ў слаўнай бітве пад Грунвальдам у 1410 г., якая паклала канец нямецкай агрэсіі на ўсход, беларускія палкі выступалі з "Пагоняй" на баявых сьцягах;

— што ў XV—XVI ст. выява "Пагоні" была на харугвах Берасьцейскага, Віцебскага, Полацкага, Мсьціслаўскага, Менскага, Віленскага, Навагрудзкага ваяводзтваў і шэрагу паветаў Беларусі;

— што ў гербе "Пагоня" адлюстраваны нацыянальныя колеры беларускага народу — белы і чырвоны;

— што герб "Пагоня" і геральдычна зьвязаны зь ім бел-чырвона-белы сьцяг у 1918 г. зацьверджаныя Сакратарыятам Беларускай Народнай Рэспублікі ў якасьці дзяржаўных сымболяў Беларусі;

— што герб і сьцяг БССР, зацьверджаныя ў 1951 г., не адлюстроўваюць шматвяковую гераічную гісторыю і нацыянальныя колеры беларускага народу і сталі сімвалам адміністрацыйнага ражыму;

— што пад сымболямі "Пагоня" і бел-чырвона-белым сьцягам разьвіваўся і разьвіваецца беларускі адраджэнцкі рух,

Вучоны савет Інстытута гісторыі АНБ прапануе:

1. Зацьвердзіць у якасьці Дзяржаўных сымболяў Рэспублікі Беларусь герб з выяваю "Пагоні" і бел-чырвона-белы сьцяг.
2. Лічыць мэтазгодным надаць суверэннай Беларускай дзяржаве назву Рэспубліка Беларусь.
3. Вырашэньне пытаньня аб Дзяржаўным гімне Рэспублікі Беларусь даручыць кампэтэнтнай камісіі.
4. Сталіцы Рэспублікі Беларусь вярнуць старажытную гістарычную назву — горад Менск.

Члены Вучонага Савету Інстытута гісторы Акадэміі навук Беларусі:

Касьцюк М.П., член-карэспандэнт АНБ, дырэктар інстытута; **Біч М.В.**, доктар гістарычных навук; **Кошалеў М.К.**, кандыдат гістарычных навук; **Літвін А.М.**, кандыдат гістарычных навук; **Лойка П.А.**, кандыдат гістарычных навук; **Шадыра В.І.**, кандыдат гістарычных навук; **Лыч Л.М.**, доктар гістарычных навук; **Філякоў У.Г.**, кандыдат гістарычных навук; **Навіцкі У.І.**, доктар гістарычных навук; **Ксянзоў У.П.**, доктар гістарычных навук; **Галенчанка Г.Я.**, кандыдат гістарычных навук; **Вяргей В.С.**, кандыдат гістарычных навук; **Штыхаў Г.В.**, доктар гістарычных навук; **Чарняўскі М.М.**, кандыдат гістарычных навук; **Гурын М.Ф.**, доктар гістарычных навук; **Языковіч Л.У.**, кандыдат гістарычных навук; **Кузьменка У.І.**, кандыдат гістарычных навук; **Шаблюк В.У.**, кандыдат гістарычных навук; **Мядзьведзеў А.М.**, кандыдат гістарычных навук.

Куды ты вядзеш нас, Сусанін-герой?..

Поўная адсутнасьць стратэгічнай мэты — галоўная рыса рэжыму Лукашэнкі

Паралельна штодзённаму павышэньню цэнаў напаляюцца страсьці ў грамадзтве. Калі б прэзыдэнт паслухаў, як яго характарызуюць у чэргах, то, верагодна, увёў бы ваеннае становішча з камэнданцкай гадзінай і іншымі цікавымі рэчамі. Гаворка нават не аб даверы "усенародна абранаму", ужо можна гаварыць пра нянавісьць, што, згадзіцеся, ненармальна. Тым ня менш, народ нечага чакае, зыходзячы з прынцыпу "надзея памірае апошняй". Многім здаецца: нічога, пацерпім, галоўнае — дасягнуць канчатковай мэты.

На жаль, гэта памылка. Бальшыня палітолягаў, эканамістаў гаварылі раней, паўтараюць цяпер: адміністрацыя Лукашэнкі ня мае і ня мела ніколі канчатковай мэты.

На гэтую тэму карэспандэнт СВАБОДЫ гутарыць з прафэсарам Андрэем Турам — загадчыкам катэдры эканамічнай тэорыі Беларускага дзяржаўнага эканамічнага ўнівэрсітэта.

Да гіпэрінфляцыі застаўся маленькі крок

— Чым можна растлумачыць такое хуткае падзеньне жыцьцёвага ўзроўню за апошнія месяц-два?

— Зразумела, гэта зьвязана зь інфляцыйнымі працэсамі, якія апошнім часам набылі катастрафічную хуткасьць. Эканоміка — на парозе гіпэрінфляцыі. Яшчэ троху, і яна стане рэльнасьцю. А гэта ня толькі спад вытворчасьці і іншыя наступствы, гэта пераход грамадзтва на новую стадыю, на сапраўды жабрацкае існаваньне.

— Прычына?

— Па-першае, сама інфляцыя. Строга кажучы, гэта ня толькі абясцэньваньне грошай. Інфляцыя — своеасаблівы інструмант у эканоміцы, мэханізм пераразьмеркаваньня даходаў. Калі інфляцыя невялікая, гэтак званая *інфляцыя попыту*, то адбываецца пераразьмеркаваньне даходаў ад ніжэйшых слаёў насельніцтва да сярэдніх і вышэйшых. *Інфляцыя прапановы:* пераразьмеркаваньне ідзе ў асноўным да вышэйшай групы, нешматлікай, але ўплывовай. Нарэшце, трэці інфляцыйны этап пачынаецца, калі пераразьмеркаваньне рухаецца ад самых нізкіх, сярэдніх, нават ніжэйшых з вышэйшай групы — толькі і выключна найвышэйшай.

— Тое, што мы назіраем сёньня?

— Так. Але самае страшнае пачнецца тады, калі мы будзем мець гіпэрінфляцыю. Тады — пераразьмеркаваньне ўласнасьці. Гэта значыць, суб'екты гаспадараньня будуць праядаць багацьце. Не даходы — багацьце. Гэта мае дачыненьне да ўсяго насельніцтва. Ня толькі юрыдычныя асобы, проста людзі пачынаюць страчваць уласнасьць, якую нажывалі ўсё жыцьцё. І цяпер мы стаім на гэтай мяжы.

Другое. У прынцыпе, інфляцыя — дрэнная рэч, але зь ёю можна мірыцца пры адной умове — павінны ісьці рэформы. Іх няма. Я ня стаў бы вінаваціць прэзыдэнта і ягоную каманду. Але ў яго быў час, ён меў картблянш, выдадзены народам. Па сутнасьці нічога зроблена не было, абсалютна нічога. Між тым, можна і трэба было выпрацаваць стратэгічную лінію: што мы хочам, куды ідзем... Гэта і дасюль невядома, мы паміж небам і зямлёю. Проста працягваецца далейшае падзеньне ў бездань. І ўсе "надзвычайныя праграмы" — ня больш як пажарныя меры, латаньне дзірак. Прычым, зусім непрафэсійнае. Мы бачым элемэнтарную няздольнасьць вырашыць тыя ці іншыя праблемы.

Глыбінная ж прычына інфляцыі — адсутнасьць нават намёку на рэформы. Прыватызацыя не ідзе, структурнай перабудовы эканомікі няма, бюджэт мае фіскальны характар.

— Іншымі словамі, усё зноў упіраецца ў адсутнасьць мэты, якая ўсіх аб'яднала б...

— Менавіта так. Бяз гэтага нават самыя разумныя крокі ня маюць сэнсу. Стратэгічную лінію трэба было распрацаваць яшчэ да выбараў прэзыдэнта. Замест гэтага мы назіраем палітычныя гульні. Вось і вынік...

Жыцьцё адным днём

— Ці ёсьць унівэрсальны паказьнік, які б ясна сьведчыў: мы ўжо на дне, далей падаць няма куды?

— Зноў жа, адзін паказьнік — гэта тэмпы інфляцыі. Другі: накапленьне, у нашым выпадку — поўная яго адсутнасьць. У нацыянальным даходзе адсутнічаюць элемэнты накапленьня, няма інвэстыцыяў, няма капітальных укладаньняў. У эканоміцы няма сродкаў, а калі нават і знаходзяцца, то страшэнная інфляцыя іх зьядае.

Увогуле, больш рэальны паказьнік, хоць і ня комплексны, — ступень і норма падзеньня капітальнага будаўніцтва. На абаротныя сродкі грошы яшчэ неяк знаходзяцца, на доўгатэрміновыя інвэстыцыі — ужо не. Можна, канечне, атрымаць кароткачасовыя крэдыты ў банку, але пад шалёны працэнт. На доўгатэрміновыя праекты — толькі пад жорсткім прымусам ураду, а то і прэзыдэнта.

І калі мы ўважліва паглядзім на сёлетні бюджэт, то добра бачна: інвэстыцыяў практычна няма.

Беларусь выбрала „чыкагскі варыянт"

— Вы гаварылі пра пераразьмеркаваньне даходаў зьнізу ўверх. У сувязі з гэтым, відаць, працэс крымiналізацыі эканомікі, а значыць і грамадзтва, непазьбежны?

— У нейкай ступені — так. Мая асабістая думка: калі мы не змаглі стварыць цывілізаваны мэханізм рэфармаваньня, увесьці яго ў нейкія заканадаўчыя межы і тым самым зрабіць працэс першапачатковага накапленьня капіталу больш-менш законным, то — гэта адбудзецца без удзелу дзяржавы. Стыхійна, злачынна, з забойствамі, афэрамі і г.д., — але адбудзецца.

Мы ня можам гэтага зрабіць — зробіць за нас эканоміка. І вось якраз гіпэрінфляцыя і ёсьць інструмант пераразьмеркаваньня даходаў — накапленьня капіталу.

Па сутнасьці, усюды ў сьвеце накапленьне капіталу мела крымінальны характар. Калі дзяржава ня можа ці ня хоча наводзіць хоць нейкі парадак, то эканоміка набывае рысы "чыкагскага варыянту" накапленьня капіталу. Такая аб'ектыўная заканамернасьць. Проста я хачу падкрэсьліць: была невялікая магчымасьць накіраваць гэты працэс у цывілізаванае рэчышча. Яе ня выкарысталі.

Пройдзе час, крымінальныя капіталы абавязкова легалізуюцца, гэта таксама аб'ектыўна. Інакш кажучы, эканоміка краіны атрымлівае адзін за адным моцныя ўдары, а тым часам нехта на гэтым нажываецца.

— Хто, я думаю, пытаньне дастаткова рытарычнае. Тыя, хто набліжаны да вышэйшай улады, хто ведае ўсе сакрэты прэзыдэнта да таго, як яны стануць указамі і распараджэньнямі. Тым ня менш, я з вамі згодны: тут нічога ня зьменіш.

USD: вышэй, вышэй і вышэй...

— Volens nolens, мы ацэньваем сваё жыцьцё праз прызму даляра. Цяперашняя стабілізацыя USD (яна, канечне, часовая) хутка зьменіцца бурным ростам. Калі ласка, патлумачце прычыны, і ці валодае хоць у нейкай ступені сытуацыяй Нацыянальны банк?

— Я бачу тры асноўныя фактары цяперашняга стану курсу даляра. Першае. Канец года, пачатак новага — гэта заўсёды падбіваньне балянсу, гадавая справаздача ў банках ды іншых сыстэмах гаспадараньня. Зьніжаецца спраўная актыўнасьць, няма патрэбы ў крэдытных рэсурсах... Скажам так, эканоміка ў стане раскачкі.

Другое. Недзе са сьнежня мы прыпынілі выплаты Расеі за энэрганосьбіты. Я маю на ўвазе тыя пастаўкі, якія не абумоўленыя дзяржаўнымі дамовамі і іншымі пагадненьнямі. У першай дэкадзе лютага пастаўкі адновяцца, трэба будзе плаціць. Гэта, дарэчы, абумовіць новы ўзьлёт цэнаў, бо нафтапрадукты трэба нечым пакрываць, а пакрываць асабліва няма чым.

Нарэшце, трэцяе. Міністар сельскай гаспадаркі просіць на пасяўную прыкладна 1,5—2 трыльёны расейскіх рублёў. Адпаведна — рост курсу даляра.

Што ж да Нацыянальнага банку і асабіста сп.Багданкевіча... Ну як ён можа кантраляваць сытуацыю пры поўнай адсутнасьці рэформаў у эканоміцы? Ён выконвае ролю пажарніка: там гарыць — тушыць, тут задыміла — тое самае. Гэта не віна, а бяда Нацбанку, што ён не праводзіць самастойнай палітыкі, а толькі абслугоўвае тых, хто пры ўладзе...

На курс даляра ўплывае таксама і падзеньне расейскага рубля. Як толькі пачнуцца выплаты за энэрганосьбіты, мы гэта вельмі балюча адчуем.

— Наколькі небясьпечныя для нас спробы расейскага бізнэсу ўкараніцца на Беларусі?

— Што значыць — небясьпечныя? Праблема ня ў гэтым. Я ня бачу ніякай небясьпекі для дзяржавы, калі замежныя фірмы працуюць на яе тэрыторыі. Праўда, я аддаў бы перавагу заходнім. Гэта больш сучасныя тэхналёгіі і культура вытворчасьці, гэта ўрэшце прымусіць ствараць больш разьвітае, сучаснае заканадаўства.

Але трэба ўлічваць нашае геапалітычнае становішча. Мы маглі б ссаць, як гаворыцца, не адну матку. І на Захадзе, і на Усходзе, і на Поўдні, і на Поўначы. Важна знайсьці сваё месца на гэтых рынках.

— Ваш прагноз на гэты год.

— У нашай сытуацыі цяжка рабіць якія-небудзь прагнозы. Мы пастаянна жывем у шоку. Мы гатовыя да "шокавай тэрапіі" як ніколі. Наколькі магу меркаваць, агульны настрой такі: мы гатовыя пацярпець яшчэ, але мы хочам ведаць, дзеля чаго церпім, які будзе вынік.

Спадзяюся, што новы парлямант будзе больш кампэтэнтным, здольным уплываць на прэзыдэнта і ягоную каманду. А калі трэба, то разьбярэцца і зь іхнай кампэтэнтнасьцю.

Відавочна, што год будзе цяжкі, бадай, цяжэйшы за ўсе апошнія. Але я ўпэўнены, што наступны стане пераломным. Мы пачнем выпаўзаць зь ямы.

Гутарыў Андрэй СЯРЖАН

Паводле зьвестак Дзяржкамстату Беларусі, у 1994 г. валавы ўнутраны прадукт скараціўся на 20% у параўнаньні з папярэднім годам. Практычна па ўсіх відах прадукцыі назіраецца спад. У якасьці ілюстрацыі друкуем статыстычную даведку.

Вытворчасьць асноўных відаў прамысловай прадукцыі ў Беларусі за 1994 год (у працэнтах да 1993 г.).

Бэнзын аўтамабільны	102,9
Мінэральныя ўгнаеньні	118,4
Хімічныя валокны і ніткі	74,2
Мэталярэзныя варштаты	61,0
Грузавыя аўтамабілі	69,1
Трактары	52,1
Кармаўборачныя камбайны	33,2
Папера	38,9
Піламатар'ялы	79,4
Цэмэнт	76,1
Шыфэр	45,3
Тканіны	53,1
Дываны і дывановыя вырабы	60,2
Панчошныя і шкарпэтачныя вырабы	55,0
у тым ліку калготкі дзіцячыя	47,5
Трыкатажныя вырабы	56,9
у тым ліку для дзяцей	68,4
Скураны абутак	77,0
у тым ліку дзіцячы	69,1
Лядоўні і маразільнікі бытавыя	100,6
Пральныя машыны	108,2
Фотаапараты	25,8
Магнітафоны	55,2
Радыёпрыёмнікі	70,9
Каляровыя тэлевізары	59,4
Гадзіньнікі бытавыя	84,9
Матацыклы	42,7
Ровары	63,2
Мяса	83,4
Масла сьметанковае	84,5
Каўбасы	82,3
Тлустыя сыры	96,9
Цэльнамалочная прадукцыя	91,8
Кансэрвы	79,2
Цукар	89,3
Алей	131,0
Мука	87,3
Крупы	66,4
Кандытарскія вырабы	87,1
Хлеб і хлебабулачныя вырабы	88,2
Макаронныя вырабы	76,9
Гарэлка і гарэлачныя вырабы	100,5
Піва	69,4
Мыла гаспадарчае	64,9
Мыла туалетнае	67,4

Хуткага паляпшэньня не прадбачыцца

На думку заходніх эканамістаў, станоўчыя вынікі рэформаў на Беларусі зьявяцца ня хутка.

Аналітыкі часопіса *Economist Intelligence Unit* пішуць, што, хоць урад Беларусі паставіў мэту зьнізіць інфляцыю да 5% на месяц у сярэдзіне 1995 г. і да 1% у канцы года, яе дасягненьне выклікае вялікі сумнеў. Паводле іхных прагнозаў, беларускі рубель скоціцца да ўзроўню 30—40 тысяч за 1 даляр ЗША, і толькі тады можа настаць пэўная стабілізацыя.

Часопіс прагназуе падзеньне аб'ёму нацыянальнага прадукту на 7—9% у гэтым годзе, а першыя прыкметы паляпшэньня сытуацыі зьявяцца ў канцы 1996 г. пры ўмове, што рэформы будуць працягвацца. На сёньняшні дзень толькі трэцяя частка дарослага насельніцтва краіны атрымала прыватызацыйныя чэкі "Маёмасьць". Бальшыня прадалі іх за грошы (каля 8-мі цэнтаў за адзін ваўчар). Да пачатку 1995 г. прыватызаваныя толькі 73 дзяржаўныя прадпрыемствы — каля 3% агульнай колькасьці. Захад пакуль вельмі мала цікавіцца працэсамі прыватызацыі ў Беларусі і выхадам на беларускі рынак.

Часопіс адзначае, што галоўныя пытаньні, якія сёньня стаяць перад краінай, як і раней, у большай ступені палітычныя, чым эканамічныя. Пасьля выбараў у траўні прэзыдэнту Лукашэнку давядзецца працаваць з новым парлямантам. І калі прэзыдэнт і парлямант будуць мець дастаткова моцную палітычную волю, то рэформы могуць прывесьці да патрэбных вынікаў. Але нават пры самым спрыяльным разьвіцьці падзеяў на гэта спатрэбіцца вельмі шмат часу, — піша часопіс *Economist Intelligence Unit*.

СІМ

Беспрацоўных больш за 100 тысячаў

На канец мінулага года ў Беларусі афіцыйны статус беспрацоўнага мелі 101,2 тысячы чалавек.

Гэта складае 2,1% эканамічна актыўнага насельніцтва. Што датычыць прапановаў працоўных месцаў, то ў цэлым па краіне на адну вакансію прэтэндавала больш за 5 беспрацоўных.

Па самых сьціплых прагнозах, у 1995 г. у Дзяржаўную службу занятасьці зьвернецца па дапамогу 340 тыс. чалавек. Аднак дзяржава зможа дапамагчы працаўладкавацца толькі 110 тысячам і накіраваць на прафэсійную перападрыхтоўку з выплатай стыпэндыі на пэрыяд навучаньня яшчэ 29 тысяч чалавек. Астатніх (паводле ацэнак, у Беларусі да канца года будзе каля 191 тыс. беспрацоўных, або 3% працаздольнага насельніцтва) мяркуецца матарыяльна падтрымаць шляхам выплаты дапамогі па беспрацоўі. Такія дапамогі летась атрымлівалі 52,2 тыс. чалавек, ці 51,6% ад агульнай колькасьці беспрацоўных.

РІД

Гальштук Лукашэнкі

Ну тактык, ну стратэг!

Прозьвішча Лукашэнкі на слыху ўсяго толькі год, а якую галавакружную кар'еру зрабіў! Як кажуць расейцы — "из грязи да в князи". Чым жа запомніўся Лукашэнка беларускім абываталям і як зьмяняўся ягоны імідж на працягу гэтага часу?

Пасьля свайго антыкарупцыйнага дакладу Лукашэнка запомніўся самазванай паездкай у Маскву і лямантам у расейскай Думе. Потым быў славуты замах на "галоўнага антыкарупцыянэра". Далей запомнілася, што Лукашэнка, счапіўшыся за грудкі, пашкодзіў мундзір міліцыянту і ўварваўся ў свой апячатаны кабінэт у Вярхоўным Савеце. Вось такія "гераічныя" учынкі.

Але трэба аддаць належнае Лукашэнку, бо змагацца з Кебічам яму было надзвычай цяжка, бо яны мелі адну мэту. Каб, да прыкладу, Лукашэнка абяцаў усім сэрвілат, а Кебіч усяго толькі вараную каўбасу, дык іхныя шанцы былі б няроўныя. А так абодва хацелі злучыць нас з Расеяй у адзіную зону — рублёвую, мытную і г.д. Дагэтуль цяжка ўцяміць: чым жа перамог Лукашэнка. Тлумачэньне вынікае толькі адзінае — напорыстасьцю, глоткай. Як вядома, найлепшая абарона — гэта наступ. Вось Лукашэнка гэта якраз і рабіў. Выступаючы тады перад народам, ён часта гаварыў абы што. Але ж і публіка яго слухала адпаведная.

Зьмена пінжакоў

Партрэтная галерэя сучасных беларускіх палітыкаў пачынаецца, безумоўна, зь Дземянцея. Твараў партыйных босаў, якія кіравалі да яго, бальшыня народу ня памятае. Хіба толькі П.Машэрава, але гэта проста запамінальны партрэт зь першых старонак газэт. А вось Дземянцей на тэлеэкране быў як на далоні, зь ягоным вясковым характарам і недарэчнай трасянкай. Шушкевіч запомніўся сваёй бесхрыбетнасьцю і словамі "згода" і "рахманы". Кебіч таксама вельмі запамінальны чалавек, хоць бы ўжо сваімі вырачанымі вачыма. І Грыб вылучаецца мітусьлівымі, несамавітымі паводзінамі і мімікай.

Настала чарга Лукашэнкі. На арэну змаганьня за прэзыдэнцкае крэсла ён выходзіў то, як гаварылі, у пінжаку Ціцянкова (сьветлым у дробную клетачку), то пры гальштуку Ганчара (у белую і шэрую гарызантальныя палоскі). На выступах з гэтым гальштукам яны зьяўляліся па чарзе, але ня думаю, што Ганчар мог бы пачапіць ня свой, а Лукашэнкаў гальштук.

Але вось ужо Рыгоравіч зьяўляецца ў сваім першым прэзыдэнцкім строі — вялікім, мешкаватым, з двума шэрагамі гузікаў на пінжаку. Чужыя пінжак і гальштук атрымалі адстаўку. Потым у Рыгоравіча зьяўляюцца яшчэ два прэзыдэнцкія гарнітуры, сьветлы і цямнейшы. Новыя строі падагнаныя паводле паставы, і прэзыдэнт пачуваецца ў іх ужо даволі самавіта. Увайшоў, як кажуць, у ролю.

У новым амплуа

Што кідаецца ў вочы ў публічных паводзінах Лукашэнкі? Ягоная жорсткасьць, безапэляцыйнасьць, накіраванасьць на канфлікт, пошук ворагаў. Яму заўсёды ўсе вінаватыя. Вельмі дарэчы прыгадаць дзеньнікавы запіс Альбэра Камю: "Імкненьне заўсёды мець рацыю — прыкмета вульгарнага розуму".

Па сутнасьці, мы бачым два твары Лукашэнкі. Або ён разьзлаваны, гняўлівы, агрэсіўны, не стрыманы ў выказваньнях, у лепшым разе — крыху фанабэрлівы з адценьнем пагрозы. Гэта, па ўсім відаць, сапраўднае аблічча Лукашэнкі, прызначанае для ўнутрыдзяржаўнага, "хатняга" ужытку. У такім амплуа ён выступае на публіцы ў якасьці "адзінага ў полі воіна", астатнія ў яго дэзэртыры або ўвогуле ворагі, якія ўстаўляюць палкі ў колы і ўсяляк шкодзяць. Прыблізна так ён размаўляе і з "ідэалягічнымі праціўнікамі" з Захаду...

Але ў Лукашэнкі ёсьць яшчэ адна маска, якой ён карыстаецца для вонкавых патрэбаў і якая таксама дакладна перадае ягоную нутраную сутнасьць. Я маю на ўвазе няшчырую, лёкайскую ўсьмешку, што зьяўляецца на твары, калі ён размаўляе зь Ельцыным ды іншымі "старшымі братамі". Мне, як грамадзяніну гэтай краіны, бывае сорамна і гідка. Усьмешка павінна быць, прынамсі, натуральнай, і ўсьміхацца, калі ты сам сябе паважаеш, трэба ўмець аднолькава і Ельцыну, і Клінтану.

Не бярыся, калі ня ўмееш

Днямі Лукашэнка выступаў перад прадстаўнікамі вэтэранаў. Ён ім сказаў, што хоць і атэіст, але гатовы маліцца Богу, абы толькі стала лепей жыць... Сам таго ня ведаючы, Рыгоравіч напоўніў канкрэтным жыцьцёвым сэнсам вядомую прыпавесьць пра тое, што Бог надзяліў беларусаў кепскім начальствам.

Міхал СТАНЕЎСКІ

З 5 па 7 лютага ў Менску знаходзілася дэлегацыя Рады Эўропы на чале з дырэктарам палітычнага дэпартаманту гэтай міжнароднай арганізацыі Хансам Пэтэрам Фурэ.

Прадстаўнікі Рады Эўропы вывучалі магчымасьць распрацоўкі спэцыяльнай праграмы супрацоўніцтва зь Беларусяй. Гэтая праграма прадугледжвае, у прыватнасьці, усеабдымную рэформу нашага заканадаўства з мэтаю набліжэньня яго да дэмакратычных стандартаў. Бо, вядома, зь недэмакратычнымі законамі ў Раду Эўропы нас ніколі ня прымуць.

Згуртаваньне беларусаў сьвету "Бацькаўшчына" зьвярнулася ў Кабінэт міністраў Беларусі зь лістом, у якім выказвае занепакоенасьць лёсам нашых землякоў, што апынуліся ў пекле вайны ў Чачні.

"Нам здаецца, што амбасада Рэспублікі Беларусь у Маскве павінна ўсе свае намаганьні накіраваць на тое, каб абараніць правы беларусаў на недатыкальнасьць маёмасьці, на здароўе, урэшце — на жыцьцё".

Пікет актывістаў БНФ сабраў каля 500 подпісаў жыхароў Горадні пад заявай да прэзыдэнта, сьпікера парляманту і Генэральнага пракурора.

У ёй выказваецца пратэст супраць заклікy маскоўскіх ваяжораў Козырава і Рыбкіна накіраваць беларусаў у раёны баявых дзеяньняў у Чачні і Таджыкістане. Асабліва ахвотна падпісвалі заяву жанчыны і моладзь.

Пад Віцебскам можа здарыцца трагедыя

Раса сьмерці

Так называюць грымучую ртуць, якая выдзяляецца з выбуховых рэчываў, калі міны, снарады, авіяцыйныя бомбы доўга ляжаць у зямлі ці пад адкрытым небам. "Раса сьмерці" можа доўгі час ніяк не праяўляць сябе, але ўпэўнена прагназаваць нельга нічога. Нават ад найслабейшага сатрасеньня або нават дотыку можа пачацца хімічная рэакцыя, якая заканчваецца амаль што імгненным выбухам. У сапэрскай практыцы такіх выпадкаў безьліч. Апошняя, нерасьсьледаваная да гэтага часу трагедыя адбылася 14 траўня 1994 г. на складах Ціхаакіянскага флёту паблізу пасёлка Наванежына. Губэрнатар Прыморскага краю Яўген Наздраценка сьцьвярджае, што, па магутнасьці выбух на складах ВПС ЦАФ быў роўны выбуху атамнай бомбы. Уладзівасток, які знаходзіцца за 100 км ад Наванежына, захістаўся, нібы ад землятрусу: дрыжалі шыбы, ходарам хадзілі падлогі. Пасёлак Наванежына амаль дашчэнту быў зруйнаваны. А яшчэ раней выбухі прагрымелі на адным арсэнале ў самім Уладзівастоку.

Нешта падобнае можа здарыцца і ў Беларусі. Яшчэ ўлетку мінулага года Віцебская ваенная пракуратура выявіла, што на цэнтральнай базе Ваенна-паветраных сілаў Беларусі, якая знаходзіцца за 37 км ад Віцебска, склалася вельмі трывожная сытуацыя.

Тут у сховішчах і на адкрытых пляцоўках знаходзіцца 3520 вагонаў авіяцыйных сродкаў паражэньня пры штатнай умяшчальнасьці толькі 2600 вагонаў. Перагрузка відавочная. Але падвоз і складаваньне боепрыпасаў працягваецца, і цяпер яны захоўваюцца на рампах і неабвалаваных пляцоўках. З 40 наяўных сховішчаў толькі 19 прыдатныя для захоўваньня боепрыпасаў. Але гэта, на думку пракурораў, толькі кветачкі. Пастаянны недахоп сховішчаў прывёў да таго, што на адкрытых пляцоўках стаяць 1200 вагонаў авіяцыйных бомбаў, якія павінны знаходзіцца толькі ў памяшканьнях з фіксаваным тэмпэратурным рэжымам. Аднак і тыя сховішчы, што ёсьць, у вельмі кепскім стане. Напрыклад, на двух складах прагніў і праваліўся дах.

Але самае галоўнае, што сярод усяго гэтага сьмяротнага нагрувашчаньня авіяцыйных бомбаў рознай магутнасьці і іншых боепрыпасаў знаходзіцца дэтанатар, які можа спрацаваць кожную хвіліну, кожную сэкунду, імгненьне. Гэта — авіяцыйныя боепрыпасы так званай 5-й катэгорыі. Усяго іх налічваецца 291 вагон.

Ёсьць там і своеасаблівы "сюрпрыз" — 40 вагонаў яшчэ сталінскіх авіябомбаў (1953 г. выпуску), якія пяць гадоў таму трэба было зьнішчыць. Але высьветлілася, што магчымасьці спэцыялізаванай базы не дазваляюць ажыцьцявіць утылізацыю гэтых боепрыпасаў. А тое, што скрыні, у якіх захоўваюцца авіябомбы, даўно спарахнелі і разваньваюцца, нікога не хвалюе. Нікога, хоць блізка Віцебск і зусім побач — райцэнтар Гарадок з насельніцтвам 40 тыс. чалавек. Няцяжка ўявіць маштабы трагедыі, калі выбух усё ж адбудзецца.

Варта згадаць і пра ахову базы. Пракурорская праверка дала вельмі мяккую фармулёўку — "выклікае занепакоенасьць". Таму нам застаецца толькі варажыць: узарвецца ўсё гэтае дабро само па сабе ці нехта дапаможа? А калі канкрэтна, то з 40 сховішчаў, якія знаходзяцца на тэхнічнай тэрыторыі, то... 34 абсталяваныя аўтаматычнай сыгналізацыяй. У 1991 г. кантроль за тэрыторыяй ажыцьцяўлялі 11 тэлекамэраў, але на час праверкі працавала толькі 4. Для капітальнага рамонту ўнутранай агароджы тэрыторыі патрэбна каля 30 км калючага дроту, але і яго няма. Здараецца, што варта нясе службу, не мяняючыся, па 10—15 сутак.

Такім чынам, на падставе матар'ялаў праверкі віцебскі міжгарнізонны пракурор вынес прадстаўленьне з даволі доўгай назвай: "Аб парушэньні заканадаўства, якое рэглямантуе захаваньне зброі, боепрыпасаў і выбуховых рэчываў". Гэты дакумант 25 ліпеня 1994 г. лёг на стол галоўнакамандуючага ВПС Беларусі генэрал-лейтэнанта С.Сядова. Але з адказам у штабе ВПС не сьпяшаюцца і да сёньняшняга дня. Хоць, як паведамілі ў Беларускай ваеннай пракуратуры, адзін намесьнік Генэральнага пракурора нават хадзіў па гэтай справе да самога прэзыдэнта, але выніку ніякага.

Блізка ці далёка да трагедыі — сказаць дакладна ніхто ня можа, але схаваць праблему немагчыма, яе трэба тэрмінова вырашаць.

Фёдар ДАНІЛОВІЧ

Радзівілу Чорнаму -- 480 гадоў

У менскім Доме літаратара адбылася навуковая канфэрэнцыя, прысьвечаная 480-м угодкам выдатнага дзяржаўнага дзеяча Беларусі князя Мікалая Радзівіла Чорнага.

Вялікі канцлер Княства Літоўскага і ваявода Віленскі Радзівіл Чорны фактычна кіраваў беларуска-літоўскім гаспадарствам. Асноўнаю ягонай мэтаю было ўмацаваньне дзяржаўнага сувэрэнітэту ў даволі неспрыяльных умовах. На некалькіх соймах князь выступаў супраць уваходжаньня нашай дзяржавы ў склад Кароны Польскай. Дзякуючы ягонай настойлівасьці ўдалося на некалькі гадоў адцягнуць заключэньне дзяржаўнай уніі з Польшчай. Пасьлядоўная незалежніцкая пазыцыя Радзівіла Чорнага прывяла да найвышэйшага росквіту краіны, а грамадскае жыцьцё ў ёй абапіралася на нацыянальнае права.

Гісторыкі адзначаюць значныя посьпехі Радзівіла Чорнага як дыплямата. У выніку ягоных перамоваў у Вене Габсбургскі двор спыніў падтрымку маскоўскага цара Івана IV. Быў прадухілены саюз паміж Германскай імпэрыяй і Маскоўскім царствам. Зь ініцыятывы Радзівіла Чорнага была забясьпечаная дапамога польскага войска на выпадак маскоўскай агрэсіі. Балтыйская палітыка Радзівіла Чорнага мела на мэце далучэньне да нашай дзяржавы Лівоніі ў якасьці аўтаноміі. У 1557 годзе была заключаная дамова зь Лівонскім магістрам аб сумеснай абароне ад Масквы.

У 1562 годзе расейскія войскі ўварваліся на тэрыторыю Беларусі, разрабаваўшы ваколіцы Віцебска, Воршы, Шклова і зьнішчыўшы безьліч людзей. З гэтага часу Івана IV сталі называць у беларускім народзе Жахлівым, а ў дакумантах "маскоўскім злодзеем". Тады, адчуваючы рэальную пагрозу незалежнасьці, шляхта прапанавала новы праект дзяржаўнай уніі з Польшчай.

Беларускія грамадзкія арганізацыі зьвярнуліся з прапановай да ўраду аб'явіць 1995 г. годам Мікалая Радзівіла Чорнага. Мяркуецца закласьці помнікі князю ў Нясьвіжы і Менску.

На жаль, у Слуцку нічога ня хочуць чуць пра Радзівіла Чорнага. Па невядомых прычынах та... адмянілі сустрэчу гісторыкаў са школьнікамі.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Ліст у рэдакцыю

Прэзыдэнту закон ня пісаны?

Іншы раз даводзіцца паглядзець перадачу "Што? Дзе? Калі?". Там эрудыты за вялікія грошы бяруцца адказваць на нялёгкія часам пытаньні. Але на пытаньне, якое зьбіраецца паставіць нашаму грамадзтву прэзыдэнт А.Лукашэнка, далібог, самы разумны ў сьвеце эрудыт ні за якія грошы не адкажа.

Вось прыклад. Вядома, што шаноўны Аляксандар Рыгоравіч вырашыў "инициировать" правядзеньне рэфэрэндуму па пытаньні зьмены дзяржаўнае сымболікі. Разгорнем Закон Рэспублікі Беларусь аб дзяржаўным гербе (прыняты 19.09.91) і Палажэньне аб дзяржаўным гербе Рэспублікі Беларусь (прынятае 10.12.91), дзе пазначана: **"Дзяржаўным гербам Рэспублікі Беларусь зьяўляецца** *старажытны беларускі герб...* **які... адлюстроўвае гістарычны шлях беларускага народу"**. Выходзіць, што гэта ня толькі сымболь сёньняшняга дня, але і гістарычная спадчына!

А цяпер возьмем Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, дзе ў артыкулах 15 і 54 падкрэсьліваецца, што **"дзяржава адказная за захаваньне гісторыка-культурнай спадчыны"**, **"кожны абавязаны берагчы гісторыка-культурную спадчыну"**.

Дык ці то наш герб не належыць да гісторыка-культурнай спадчыны, ці то для шаноўнага Аляксандра Рыгоравіча закону няма?

Лявон КАЛЯДЗІНСКІ,
супрацоўнік Інстытуту гісторыі АН Беларусі

Увечары 31 студзеня ў аўтамашыне "таксі" быў пакінуты скураны кейс. У ім было пасьведчаньне Саюзу пісьменьнікаў СССР на імя А.Сыса і сіні нататнік зь вершамі і пачаткам паэмы "Зянон. Беларуская пастараль".

Прашу вярнуць нататнік у Дом літаратара (вул. Фрунзе, 5) або ў рэдакцыю СВАБОДЫ.

Анатоль СЫС

Серада, 8 лютага

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні express-кактэйль
7.50 Эканамікст
8.00 Студыя "Палітыка"
8.15 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.30 "Маё каханьне, мой смутак"
9.00 Тэлебачаньне — школе. Паэзія Максіма Багдановіча
9.30 Лекцыі Наталлі Наважылавай
10.00 "Ночы і дні", м/ф, ч. 1
11.05 Чароўны экран
11.40 "Бронзавая птушка", м/ф, с. 2
12.45 Тэленарыс
13.00 Г.Вагнэр. Сімфонія 3. "Памяці матуль"
13.40 Відэльма-нявідзьма
16.35 "Партрэт на фоне замка", д/ф
16.55 "Невымоўнае"
17.30 "Ля возера", тэленарыс
18.00 Навіны
18.10 "Дом вокнамі ў дзяцінства"
19.00 Навіны (Бі-Бі-Сі)
19.20 Тэлевізійная прэс-канфэрэнцыя кіраўніка Адміністрацыі Прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь Л.Сініцына
20.05 "Майстэрня"
20.15 Люстэрка Сі-Эн-Эн
20.30 Тэлеанонс
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.40 Студыя "Палітыка"
21.55 Кліп-канцэрт
22.05 "Ночы і дні", м/ф (Польшча), ч. 2
23.05 Навіны
23.25 Пад купалам Сусьвету

Канал "Астанкіна"
5.30 Раніца
7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 22.50 Навіны
8.00 "Незвычайны двабой"
8.25 "Дзікая Роза"
9.00 Клюб падарожнікаў
14.00 Вытворчасьць: буйны плян
14.20 Грошы і шчасьце
14.30 Кроніка спраўнага жыцьця
14.40 Агенцтва "Шанец"
15.00 Паглядзі, паслухай
15.20 "Падарожжа ў мінулае"
16.00 Цін-тонік
16.20 "Элен і хлопцы"
16.50 Сьвет сёньня
17.00 Кампанія "Мір"
17.40, 20.30 Надвор'е
17.45 "Хто ёсьць хто. XX стагодзьдзе". Ф.Шэхтэль
18.00 Гадзіна пік
18.30 "Дзікая Роза"
18.55 "Сельская гадзіна"
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.40 Маналёг
20.50 "Болевы прыём", м/ф
23.05 Музагляд на Мідэме
23.45 Аўта-шоў
23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расея"
6.00, 7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
6.15 Рытміка
6.20 Зоркі гавораць
6.25 Рака часу
6.30 Формула 730
7.25 Тэлегазэта
7.30 Час спраўных людзей
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі
8.25 Момант ісьціны
9.20 Музычны экспромт
9.35 "Санта-Барбара"
10.25 Гандлёвы дом
10.40 Сялянскае пытаньне
11.05, 13.20, 14.15 Спраўная Расея
13.45 Залатая галіна
15.05 Там-там-навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Студыя "Рост"
16.05 Далёкі Усход
16.45 У гэты дзень...
16.50 Рэпартажы зь месцаў
17.00 Ніхто не забыты
17.05 Караоке па-расейску
17.35 Зваротны адрас
18.05 Панове-таварышы
18.20 Свая гульня
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Сам сабе рэжысэр
21.05 Падвойны партрэт
22.30 Рака часу
22.40 Аўтаміг
22.45 Футбол. "Арсэнал" (Англія) — "Мілан" (Італія)

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 Мультфільмы
12.30, 14.45, 17.50, 19.25 Музычны момант
12.35 "Нямецкая хваля"
13.00 Хуткая дапамога
13.30 "Мануэля"
14.15 "Паходня і балерына", мульт.
14.50 "Тэрарыстка", м/ф
16.25 Чароўная лінія
16.40 Кідайка
17.20 Жыцьцё з камфортам
17.35 Фільм-канцэрт
17.55 Гістарычны альманах
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 "Мануэля"
20.15 Ад першай асобы
20.35 Блеф-клюб
21.10 Тэлекрама
21.20 Тэлеслужба бясьпекі
21.45 Спартовыя навіны
22.00 "Старадаўні дэтэктыў", фільм-спэктакаль

НТВ
17.00 "Бэвэрлі-хілз, 90210"
17.30 "Прыгадаем тыя гады. 1944"
18.00, 21.00, 23.15 Сёньня
18.35 Хакей зь Я.Маёравым
19.00 Сьвет кіно. "Аўтакалёна"
21.35 "Паліцыя Маямі. Дэпартамант нораваў"
22.35 Часінка
23.30 Кавярня "Абломаў"

8 канал
18.00 "Бабар"
18.30 "Аніяк ня чуткі"
18.45 Нямецкая хваля
19.15 Аэробіка С.Кашыцкай
19.30 "Горац"
20.30 "Гарадзкі гадзіньнік", "Навіны"
20.45 "Том і Джэры"
21.00 Студыя "БМ"
21.15 "Крутыя віражы"
22.10 "Усё будзе так, як мы захочам", муз. фільм
23.00 Estragon Communication: "Погляд з Амэрыкі"
23.10 "Шанцы"

Чацьвер, 9 лютага

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 "Маржы", д/ф
8.30 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.45 Фільм-канцэрт
9.15 Студыя "Палітыка"
9.30 "Ночы і дні", м/ф (Польшча), ч. 2
10.30 Чароўны экран
11.05 "Невымоўнае"
11.40 "Бронзавая птушка", с. 3
12.45 Творчаму аб'яднаньню "Энцыкляпэдыя" — 25 гадоў
13.35 Фільм-канцэрт
13.55 "Пакуль гарыць сьвечка". Вершы Б.Пастэрнака
14.25 "Беларусь зьбірае сяброў", ч. 1
16.30 Тэлебачаньне — школе. Іван Мележ. "Людзі на балоце"
17.00 "За вашу і нашу свабоду", д/ф
17.20 Мультфільм
17.30 "Сугучнасьць"
18.00 Навіны
18.10 Кінанарыс
18.20 Тэлеанонс
18.25 "Трывога"
19.00 Навіны (Бі-Бі-Сі)
19.20 "Крок"
20.15 Люстэрка Сі-Эн-Эн
20.30 Дзень стагодзьдзя
20.35 Студыя "Эксклюзыў"
20.40 Калыханка
21.00 Навіны
21.40 Студыя "Палітыка"
21.55 Кліп-канцэрт
22.05 "Ночы і дні", ч. 3
23.10 Навіны
23.30 Пад купалам Сусьвету
23.40 "Крок". Кіно і відэа для моладзі

Канал "Астанкіна"
5.30 Раніца
7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 15.50, 17.50, 22.50 Навіны
8.00 "Незвычайны двабой"
8.25 "Дзікая Роза"
9.00 У сьвеце жывёл
9.35 Эксьлібрыс
14.00 Гульня па правілах
14.20 Мой маленькі бізнэс
14.30 Кроніка спраўнага жыцьця
14.40 Дазвольце прадставіцца
15.00 Мультытролія
15.30 На балі ў Папялушкі
16.00 Цін-інтым
16.20 "Элен і хлопцы"
16.50 Сьвет сёньня
17.00 ...Да 16 і старэйшым
17.30 Чалавек і закон
17.40, 20.30 Надвор'е
17.45 "Хто ёсьць хто. XX стагодзьдзе". Дж.Дарэл
18.00 Час пік
18.30 "Дзікая Роза"
18.55 Каб помнілі...
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.40 Масква—Крэмль
21.00 Лята "Мільён"
21.35, 24.00 "Дзядоўнік", м/ф (ЗША)
23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расея"
6.00, 7.00, 11.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
6.05 Рытміка
6.20 Зоркі гаворуць
6.25 Рака часу
6.30 Формула 730
6.50 Надзвычайны канал
7.25 Тэлегазэта
7.30 Час спраўных людзей
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі
8.25 Ключавы момант
8.35 Жывем і кахаем
8.50 Царскасельскія каляды
9.20 Надзвычайны канал
9.35 "Санта-Барбара"
10.25 Гандлёвы дом
10.40 Сялянскае пытаньне
11.05, 13.20, 14.15 Спраўная Расея
13.45 "Лад"-галерэя
15.05 Там-там-навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Студыя "Рост"
16.05 Новая лінія
16.45 У гэты дзень...
16.50 Мір і вайна
17.00 Рэпартажы зь месцаў
17.30 "Погляд на Анегіна"
18.20 Ніхто не забыты
18.25 У сьвеце аўта- і матаспорту
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Даміно М.Баярскага
21.05 Надзвычайны канал
22.30 Рака часу
22.40 Аўтаміг
22.45 "Барыс Гадуноў", фільм-опэра, ч. 1

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 Мультфільмы
12.30, 14.45, 17.50, 19.05 Музычны момант
12.35 "Нямецкая хваля"
13.00 Хуткая дапамога
13.30 Фільм-канцэрт
13.45 Лекцыя нямецкай мовы
14.00 "Эўрапейскі калейдаскоп"
14.50 "Пунсовыя ветразі", м/ф
16.25 Чароўная лінія
16.40 Танцуе "Сувэнір"
17.00 Мультфільм
17.10 Рознакаляровы сабака
17.35 "Насланьнё", мульт.
17.55 Па ўсёй Расеі
18.05 Пецярбургскія масты: праблемы, меркаваньні
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.25 "Збан ля крыніцы"
20.00, 22.00 "Вакзал для дваіх", м/ф
21.10 Тэлекрама
21.20 Тэлеслужба бясьпекі
21.45 Спартовыя навіны
23.05 Парад парадаў
23.45 "Крышталёвы ключ"
0.05 Баскетбол. "Спартак-Баер" (СПБ) — "Енісей" (Краснаярск)

НТВ
17.00 "Бэвэрлі-хілз, 90210"
17.30 "Прыгадаем тыя гады. 1944"
18.00, 21.00, 23.15 Сёньня
18.35 Такое спартовае жыцьцё
19.00 Сьвет кіно. "Укралі сьцягно Юпітэра" (Францыя)
21.35 "Паліцыя Маямі. Дэпартамант нораваў"
22.35 Часінка
23.30 "Кніга Праспэра", м/ф

8 канал
18.00 "Бабар"
18.50 Канон у-шу
18.45 Нямецкая хваля
19.15 Аэробіка С.Кашыцкай
19.30 "Саламея"
20.30 Да ведама
20.50 "Том і Джэры"
21.00 Студыя "БМ"
21.15 Кіно Францыі. "Жыцьцё працаўгаецца"
23.00 Estragon Communication: "Погляд з Амэрыкі"
23.10 "Шанцы"

Пятніца, 10 лютага

Беларускае тэлебачаньне
7.35 Ранішні кактэйль
7.50 "Размовы на зьмяіных сьцежках", д/ф
8.40 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.55 Дзень стагодзьдзя
9.00 Тэлебачаньне — школе. Іван Мележ. "Людзі на балоце"
9.30 Студыя "Палітыка"
9.45 "Ночы і дні", ч. 3
10.50 Чароўны экран
11.15 "Прынц і жабрак", м/ф
12.30 "Людзі зь легенды", д/ф
13.30 Тэлеанонс
13.35 "Воўчая зграя", м/ф
15.00 "Беларусь зьбірае сяброў", ч. 2
17.25 Мультфільм
18.00 Навіны
18.10 Фільм-канцэрт
18.30 Студыя "Культура"
19.00 Навіны (Бі-Бі-Сі)
19.20 Вытокі. Лекцыі беларускай мовы
19.35 Дыялёгі пра спорт
19.55 Тэлесябрына
20.15 Люстэрка Сі-Эн-Эн
20.30 Тэлеанонс
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.40 Студыя "Палітыка"
21.55 Вясёлы ўік-энд
22.15 Эканаміксt
22.25 Пад купалам Сусьвету
22.35 Навіны
22.55 "Акт агрэсіі", м/ф (Францыя)
0.35 Водная пола. "Ніка" (Менск) — "Сузор'е" (Магілёў)

Канал "Астанкіна"
5.30 Раніца
7.50, 8.50, 9.50, 14.50, 22.50 Навіны
8.00 "Сарока"
8.25 "Дзікая Роза"
9.00 Агарод цэлы год
9.30 Выступленьне пераможцаў конкурсу імя М.Будашкіна (Чыта)
14.00 Улада і рэформы
14.20 Наш прагноз
14.30 Кроніка спраўнага жыцьця
14.40 Да вашых паслуг
15.00 У гасьцёх у казкі
16.20 Рок-лекцыя
16.50 Сьвет сёньня
17.00 Чалавек і закон
17.30 У гэтыя дні 50 гадоў таму
17.45, 20.30 Надвор'е
18.00 "...Спакою сэрца прасіць"
18.20 "Дзікая Роза"
18.50 Поле цудаў
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.40 Чалавек тыдня
21.00 "Клан". Тэлесэрыял (Францыя)
22.10 Палітбюро
23.05, 24.00 Тэлешоў "50X50"
23.50 Прэс-экспрэс

Канал "Расея"
6.00, 7.00, 11.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Весткі
6.05 Рытміка
6.20 Зоркі гаворуць
6.25 Рака часу
6.30 Формула 730
7.25 Тэлегазэта
7.30 Час спраўных людзей
8.00 Навіны Эй-Бі-Сі
8.25 Ключавы момант
8.35 "Мой прадзед — Пушкін", д/ф
9.35 "Санта-Барбара"
10.25 Гандлёвы дом
10.40 Сялянскае пытаньне
11.05, 13.20, 14.15 Спраўная Расея
13.45 Таямніца старой графіні
15.05 Там-там-навіны
15.20 Сьвята штодня
15.30 Студыя "Рост"
16.05 Новая лінія
16.45 У гэты дзень...
16.50 Дысной штопятніцы
18.50 Ніхто не забыты
19.25 Падрабязнасьці
19.35 "Санта-Барбара"
20.30 Пяць хвілін пра добрае жыцьцё
20.35 Я — лідар
21.05 "Абзац"
22.30 Рака часу
22.40 Аўтаміг
22.45 "Барыс Гадуноў", ч. 2
0.05 Уваход па запрашальніках

Санкт-Пецярбург
12.00, 14.30, 18.30, 21.30 Інфарм-TV
12.10 "Вельмі прыкра", т/ф
12.20 "І боства, і натхненьне..."
12.30, 17.55, 19.25 Музычны момант
12.35 "Нямецкая хваля"
13.00 Хуткая дапамога
13.30 Памяці А.Пушкіна
15.00 "Пушкін у Пецярбургу"
15.30 "Казка пра Залатога пеўніка"
16.00 "Пушкін і Міцкевіч"
16.05 Чароўная лінія
16.40 Сем пятніц на тыдні
17.05 Казка за казкай
17.35 "Помста ката Леапольда", мульт.
17.45 Падарожжа па Усходзе
18.00 Храм
18.50 Спорт, спорт, спорт...
19.10 Вялікі фэстываль
19.30 "Івін А.", м/ф
20.10 "І зьзяе баль..."
21.10 Тэлекрама
21.20 Тэлеслужба бясьпекі
21.45 Спартовыя навіны
22.00 "Палкая страсьць", м/ф (ЗША)

НТВ
17.00 "Бэвэрлі-хілз, 90210"
17.30 "Цудоўная сямёрка"
18.00, 21.00, 23.15 Сёньня
18.35 Футбольны клюб
19.25 Мультфільм
19.30 "Першая пальчатка", м/ф
21.35 "Паліцыя Маямі. Дэпартамант нораваў"
22.35 Часінка
23.30 Сьвет кіно. "Мае ночы чароўнейшыя за вашыя" (Францыя)

8 канал
18.00 "Бабар"
18.30 "Дарэміфасолькі"
18.45 Час мясцовы
19.15 Аэробіка С.Кашыцкай
19.25 Рэпартаж
19.35 "Саламея"
20.30 "Гарадзкі гадзіньнік", "Навіны"
20.45 "Том і Джэры"
21.00 Студыя "БМ"
21.15 "Вулічныя салдаты", т/ф
23.00 Estragon Communication: "Погляд з Амэрыкі"
23.10 "Шанцы"

Субота, 11 лютага

Беларускае тэлебачаньне
8.00 Эканаміксt
8.40 Люстэрка Сі-Эн-Эн
8.25 Чароўны экран
8.40 Арсэнал
9.10 Скарбы
9.30 Здароўе
10.00 "Люлю — анёл кветак"
10.30 "Тэлебом"-біс
11.15 Тэлеанонс
11.20 Сваімі рукамі. Выцінанкі
11.35 Радавод
11.55 "Цёмны пакой". Хабар і хабарнікі
12.25 Сьлявае Л.Балаўнёва
12.50 Паміж намі, жанчынамі
13.20 Шматгалосьсе
13.50 "Майстэрня". Памяць ваенных гадоў
14.05 З музыкай на "Вы"
14.45 "Пасьля 2000 года"
15.15 Фільм-канцэрт
15.50 "Джон Рос. Афрыканскія прыгоды", с. 2
16.20 "Дабрыня ў далонях тваіх"
17.20 У нас дома
17.55 Тэлекрама
18.05 "Каханьне земное", м/ф
19.35 Вясёлы ўік-энд
19.45 Вячэрні роздум
19.55 Міжнародныя спартовыя навіны
20.25 Пад купалам Сусьвету
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.40 Кліп-канцэрт
21.50 Акалада
22.20 "Лябірынт каханьня", м/ф
23.50 Відзьма-нявідзьма

Канал "Астанкіна"
6.30 Раніца спраўнага чалавека
7.15 Спорт-шанец
7.45 Слова пастыра
8.00 Покліч джунгляў
8.30 Тэлерадыёкампанія "Мір"
10.00 Ранішняя пошта
10.30 Медыцына для цябе
11.00 Бяз паўзы
11.10 Смак
11.30 "Шумі, гарадок", м/ф
13.10 Галасы Расеі
13.20 "Справа ў капелюшы", д/ф
13.50, 22.50, 23.20 Навіны
14.00 Дыялёг у жывым эфіры
14.35 Ліна Вовк сустракае сяброў
15.05 "Жыцьцё заапаркаў"
15.20 "Тэатар + ТБ"
17.05 Брэйн рынг
17.55 Вялікая плянэта
18.50 "Пяты вугал", м/ф (ЗША), с. 1
19.40 Добрай ночы, малышы!
20.00 Час
20.35, 23.30 Надвор'е
20.45 "Каін і Абэль", м/ф (ЗША), с. 1
22.15 Бамонд
23.35 Клюб "Белы папуга"
23.35 Канькабежны спорт. Чэмпіянат сьвету
0;30 "Рэмбрант", м/ф (Вялікабрытанія)

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.?? Зоркі гавораць
7.?? Рака часу
7.35 Студыя "Рост"
8.05 Тэлезрудыт
8.15 Пілігрым
8.55 Парляманцкі тыдзень
9.40 Музыка ўсіх пакаленьняў
10.10 Як жыць будзем?
10.55 Кінаафіша
11.10 "Вясновая казка", м/ф
12.40 Сялянскае пытаньне
13.20 Дэ факта
13.35 "Эдэра"
14.25 Шэдэўры з правінцыі
14.55 Залатая шпора
15.25 Футбол бязь межаў
16.10 Белая варона
16.55 Сьвята штодня
17.05 "Глядыятары"
18.00 "Гэты невядомы..." У.Зельдзін
19.25 "Гангстары і філянтропы", м/ф
20.55 Тэлезрудыт
21.05 Зусім сакрэтна
22.30 Рака часу
22.40 Аўтаміг
22.45 Праграма "А"

23.45 "Чырвоная маска сьмерці", м/ф

Санкт-Пецярбург
6.30 "Гадзіна Фрэйзэра"
7.00 "Добрай раніцы"
10.00 Чароўная лінія
10.15 Я і мой сабака
10.35 "Чарцяня", м/ф
11.45 Музыка на замову
12.15 "У двух крохах ад тэатра", т/ф
12.45 Парады садаводам
13.00 Хуткая дапамога
13.30 Кінаканал "Восень"
13.40 "Любоў Арлова", м/ф
15.00 "Стары", т/ф
15.30 "Закінуты дом", д/ф
16.40 Антрэ
17.00 "Падпольны водаправодчык", мульт.
17.05 Студыя "Уяві"
17.15 Мультфільм
17.35 Экспрэс-кіно
17.55, 21.15 Ук-энд з дэтэктывам
18.30, 21.30 Інфарм-TV
18.55 Эканоміка і мы
19.10 Вялікі фэстываль
19.25 "Нана", м/ф (Францыя), с. 5
20.30 Песьні нашай памяці
20.45 "Салаўіны раманс", муз. фільм
21.50 "Ня хочаш — не глядзі"
23.00 "Рэмбрант", тэлеспэктакаль

НТВ
17.00 Мультфільмы
18.35 "Дэтэктывы-аматары экстра-клясы"
21.00 Надоечы
21.45 Ляльки
22.00 "Мафія неўміручая", м/ф
23.35 Трэцяе вока

8 канал
15.00 "Дама з сабачкам", м/ф
16.30 Казаньнік Кенэт Коплэнд
17.00 Спартовая мазаіка
17.30 "Бабар"
18.00 Вітайце: Крыс дэ Бург
19.20 "Малінавае віно", м/ф
20.50 "Том і Джэры"
21.00 Студыя "БМ"
21.20 "Наталі"
21.30 Сем хвілін з "Хрыстафорам"
21.45 "Санта-Клаўс", м/ф (ЗША)

Нядзеля, 12 лютага

Беларускае тэлебачаньне
8.00 "Гран па ў белую ноч"
9.05 Спортляцоўка
9.20 Добрыя весткі
9.30 Лекцыі Н.Наважылавай
10.00 Студыя "Калыханка"
10.25 Вас выклікае Спартляндыя
11.15 АВС-клюб
11.25 "Плянэта людзей"
11.55 "Пераможца"
12.15 Водная пола. "Ніка" (Менск) — "8 сакавіка" (Гомель)
13.00 Сытуацыя
13.55 "Стужка ўспамінаў", д/ф
14.55 Тэлекрама
15.05, 16.05 "Сустрэчы на Калядзе"
15.45 Аўта-парк
16.00 Тэлеанонс
17.20 "Усё за ўсьмешку"
17.50 Асілак
18.50 "Кім", м/ф (Вялікабрытанія)
20.05 Праспэкт
20.35 Калыханка
21.00 Навіны
21.40 Вясёлы ўік-энд
21.50 Пад купалам Сусьвету
22.00 Падзорная труба
22.10 Стыль
22.30 "Нов і К" — топ-рэвю
23.10 Бумэранг
23.20 36,6°
23.30 Каралі эстрады

Канал "Астанкіна"
7.15 Алімпійская раніца
7.50 Тыраж "Спортлято"
8.00 Марафон-15
8.30 Раным-рана
9.00 Палігон
9.30 Пакуль усе дома
10.00 Ранішняя зорка
10.50 Живое дрэва рамёстваў
10.55 Я — жанчына
11.35 "Вясёлка"
12.00 Эх, шлях-дарожка франтавая...
12.10 Эканоміка і рэформы
12.35 "Шпаргалка" з падарункам
12.50 "Зьніклы флот Гўадалканала", с. 1
13.50, 17.00, 22.50, 23.50 Навіны
14.00 "Франтавікі", д/ф
14.50 Кніжны двор
15.20 Клюб падарожнікаў
15.50 Акно ў Эўропу
16.40, 23.00 Канькабежны спорт
17.10 Тэлелёця
17.25 Мультсэрыялы (ЗША)
18.25 Уся Расея
18.50 Надвор'е
19.20 КВЗ-95
21.00 Нядзеля
21.50 Спартовы ўік-энд
22.05 Сусьветная прэм'ера
23.25 "Льжня Расеі"

Канал "Расея"
7.00, 13.00, 19.00, 22.00 Весткі
7.20 Зоркі гаворань
7.30 Рака часу
7.35 Студыя "Рост"
8.05 Вялікі хакей
8.45 Наш сад
9.15 "Сынеданьне для чэмпіёнаў"
9.45 Аты-баты...
10.15 Рускае лята
11.00 Л.Фаміна. "У танальнасьці каханьня", тэлеспэктакаль
12.20 "М.Клюеў. Апошнія старонкі", д/ф.
12.40 Сялянскае пытаньне
13.20 Ня высечы...
13.35 "Эдэра"
14.25 Шостае пачуцьцё
14.55 Лепшыя гульні НБА
15.55 Кліп-антракт
16.00 "Арангутангі", д/ф
17.00 Чароўны сьвет Дысная
17.55 Сьвята штодня
18.05 Каробка перадач
18.40 У Ксюшы
19.25 "Выбар зброі", м/ф (Францыя)
21.50 Кліп-антракт
22.30 Рака часу
22.40 Аўтаміг
22.45 Майстар-кляс. "Габрыэля Комлева ўчора, сёньня, заўтра"

Санкт-Пецярбург
6.30 "Гаючае слова"
7.00 Добрай раніцы
10.00 Чароўная лінія
10.35 Экспрэс-кіно
10.50 "Лёгкі хлеб", мульт.
11.00 Нядзельны лябірынт
12.30 Рандэву
13.05 Этнасы зямлі
13.40 Сьлявае А.Абразцова
14.35 "Майстар-клясы" ў Пецярбургу
15.25 Чэмпіянат Італіі па футболе
17.20 Вакол антэны
17.30 "Залаты ключ"
17.55 "Сьмяротны перапуд", мульт.
18.10 Зэбра
18.55 Мультфільм
19.05 Канцэрт-рэтра
19.30 Інфарм-TV
19.55 "Вашы пальцы пахнуць ладанам", м/ф
21.45 "Паглядзім"
22.00 Наўздагад
22.15 Адам і Ева +

НТВ
17.00, 18.30 Мультфільмы
17.30 "Сто да аднаго"
18.00 Сёньня
18.55 Самыя нашумелыя злачынствы XX ст.
20.00 Вынікі
21.10 Прэсія "Оскар": "Бальніца", м/ф
23.00 Лепшыя шоў і вар'етэ сьвету
24.00 Мультфільм для дарослых

8 канал
15.00 "Прынцэса-пава", м/ф для дзяцей
16.30 Сёньня з Марлен Хікі
17.00 Канон у-шу
17.30 "Пік"
18.00 "Бабар"
18.30 "Штрафнікі", т/ф
20.15 Спорт-сакрэт
20.45 "Том і Джэры"
21.00 Студыя "БМ"
21.40 "Яны дыхаюць агнём", м/ф
23.10 Foxy music

Віцебскія амонаўцы на лаве падсудных

Рэдкі выпадак адбыўся ў судзе Чыгуначнага раёну г.Віцебска.

У зале суда двух падсудных міліцыянтаў узялі пад ахову і накіравалі з канвоем у сьледчы ізалятар часовага ўтрыманьня, інакш кажучы — у турму. Трэці падсудны міліцыянт, які не зьявіўся на працэс "па прычыне хваробы", будзе дастаўлены за краты пасьля выздараўленьня. Усё гэта не было б дзіўна, калі б прагучаў прысуд. Але да яго далёка, бо справа, па сутнасьці, пакуль што не разглядалася.

Прыняць гэтае неардынарнае рашэньне судзьдзю Генадзя Карпушку вымусілі самі абвінавачаныя, якія ўсімі магчымымі спосабамі ўхіляліся ад судовага працэсу.

Яшчэ ў 1992 г. гэтыя трое маладых і дужых міліцыянтаў-амонаўцаў зь Віцебскай абласной управы ўнутраных справаў былі камандзіраваныя ў раённы цэнтар Гарадок "для навядзеньня парадку". Заданьне яны ўспрынялі як дазвол "пачасаць кулакі". Сустрэўшы ў позьні час двух маладых людзей, амонаўцы моцна зьбілі іх, а пасьля вывезьлі на машыне за 3 км ад райцэнтра і там працягвалі практыкавацца ў сілавых прыёмах на жывых "манэкенах". Дабавілі яшчэ і ў райаддзеле міліцыі. Больш за тое — ахвяры былі абвінавачаныя ў тым, што ў п'яным выглядзе зьневажалі ахоўнікаў парадку. Аднаго зьбітага аштрафавалі, а другога засудзілі на месяц папраўчых работ.

Праўда, праз тыдзень, разабраўшыся ў акалічнасьцях здарэньня, той самы суд (і ў тым самым складзе!) адмяніў гэтае рашэньне, прызнаўшы сьведчаньні міліцыянтаў ілжывымі, а рапарт — фальшывым. Супраць амонаўцаў распачалі крымінальную справу, якую, аднак, хуценька спынілі "з-за адсутнасьці складу злачынства". Але абласная пракуратура аднавіла расьсьледаваньне. У выніку трох міліцыянтаў абвінавацілі ў перавышэньні ўлады, якое суправаджалася гвалтам. Справу перадалі ў суд Чыгуначнага раёну Віцебска яшчэ ў лістападзе 1993 г. Вось з таго часу і выкручваліся падсудныя: то зусім не зьяўляліся ў суд, то прыносілі даведкі аб фіктыўных хваробах, паслухмяна выпісаныя мэдычна-санітарнай часткай УУС, то ў судовай залі заяўлялі, што раптам сталі дрэнна сябе пачуваць...

Нарэшце цярпеньне судзьдзі лопнула. Напэўна, паўплывала яшчэ і тое, што судзьдзю пачалі тэрарызаваць па тэлефоне ананімнымі пагрозамі, распаўсюджваць пра яго брудныя плёткі ў міліцэйскіх колах. Але Генадзь Карпушка цьвёрда вырашыў давесьці справу да канца.

Уладзімер СЯРГУН

Беларускіх вайскоўцаў запрашаюць у Афрыку

Паводле інфармацыі, атрыманай ад палкоўніка, які служыць у вайсковай частцы каля Пружанаў (прозьвішча па вядомых прычынах не называем), да яго нядаўна завіталі на кватэру, як яны самі адрэкамэндаваліся, прадстаўнікі аднаго сумеснага прадпрыемства, штаб-кватэра якога, паводле іхных словаў, знаходзіцца ў Маскве.

Мэта ў гасьцей была адна — завербаваць палкоўніка наёмнікам у С'ера-Леонэ (Афрыка). Сума пры гэтым называлася фантастычная. Аднак пры адной умове: кантракт ён мусіў падпісаць толькі на месяцы. Палкоўнік адмовіўся.

Алесь ПЕТРУСЕВІЧ

Кіраўнікі полацкай міліцыі не абяцаюць паляпшэньня

Узровень злачыннасьці ў старажытным Полацку няўхільна павялічваецца.

У 1994 г. зарэгістравана 1494 злачынствы, што на 31,3% больш у параўнаньні з 1993 г.

Асабліва расьце колькасьць цяжкіх злачынстваў: забойстваў, разбойных нападаў, рабаўніцтваў. У 1993 г. — 180, у 1994 г. — 347 такіх здарэньняў. Акрамя таго, летась у Наваполацку 35 чалавек скончылі жыцьцё самагубствам.

Цікава, што сярод крадзяжоў прыватнай уласнасьці першае месца займаюць крадзяжы прадуктаў харчаваньня.

Тамаш ГУРБА

Калі ўжо піць, дык піць...

У Баранавіцкім наркалягічным дыспансэры на ўліку 2673 алкаголікі. Гэта адзін з самых высокіх паказьнікаў у Беларусі.

Баранавіцкая статыстыка зарэгістравала ў 1994 г. 81 выпадак, калі асобныя грамадзяне напіваліся да такой ступені, што ў іх пачынаўся псыхоз і іх мусілі ратаваць мэдыкі. У 1993 г. такіх выпадкаў было ў 7 разоў менш.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Самі канфіскуюць і самі прадаюць

З гаража Талачынскай пазаведамаснай аховы зьнікла 230 кг каляровых мэталаў, пераважна медзі.

Скралі гэты каштоўны тавар і прадалі яго за 191 даляр опэрупаўнаважаны аддзяленьня па барацьбе з эканамічнай злачыннасьцю мясцовага РАУС В.Шылкун і брат вартаўніка, які ў тую ноч дзяжурыў у аддзеле аховы. Цікава, што гэтую медзь міліцыянты сканфіскавалі пры праверцы машынаў на аўтамагістралі.

Тамара СЁМУХА

Масла трэба ахоўваць!

Са складу Гарадоцкага райспажывсаюзу зьнікла 38 скрынак масла і іншыя прадукты на агульную суму 13 мільёнаў рублёў.

Злодзеі ўвайшлі ў памяшканьне нібы нож у масла, бо яно ніяк не ахоўвалася і не было абсталяванае сыгналізацыяй.

Уладзімер СЯРГУН

"Замачылі" першага прэзыдэнта

Днямі ў Мастох адбыўся першы сход акцыянэраў таварыства "Мастыдрэў".

З 400 тысяч акцыяў гэтага прадпрыемства трэцяя частка належыць Дзяржмаёмасьці. Таму менавіта чыноўнікі гэтага ведамства і вялі рэй падчас выбараў прэзыдэнта акцыянэрнага таварыства. Ім стаў дырэктар "Мастыдрэў" Мікалай Сьліж, які пасьля афіцыйнай часткі запрасіў самых паважаных акцыянэраў (а іх назьбіралася каля 30-ці) у заводзкую сталоўку на банкет. А потым уся гэтая цёплая кампанія паехала ў санаторыю "Мара", дзе сьвята працягвалася.

Цікава, як адрэагуюць астатнія акцыянэры, калі даведаюцца, колькі каштавалі ім выбары прэзыдэнта.

Язэп ЯРАВЫ

Паляўнічыя разборкі на Слонімшчыне

У Слонімскі РАУС зьвярнуўся дырэктар мясцовага саўгасу "Сасноўка" І.Скаскевіч, які заявіў, што ўначы каля вёскі Урач па ім стралялі з паляўнічых стрэльбаў двое невядомых.

А недзе праз гадзіну ў міліцыю прыйшлі гэтыя "двое невядомых" і заявілі, што якраз сп.Скаскевіч страляў па іх. Хто на самой справе з гэтых "стралкоў" распачаў дуэль — высьвятляе сьледзтва.

На думку аднаго супрацоўніка слонімскай міліцыі, гэтая перастрэлка нагадвае змаганьне браканьераў-канкурэнтаў за паляўнічыя ўгодзьдзі. Рэч у тым, што ў слонімскіх лясох ледзь не ўсю дзічыну перастралялі. Як заяўляюць работнікі Слонімскага лясгасу, цяпер на аднаго зайца прыпадае па 5—6 паляўнічых, якія і пачалі высьвятляць адносіны з дапамогаю стрэльбаў. Дзякуй Богу, пакуль абыходзіцца без ахвяраў.

Валодзя ЯНЧУК

Бясплатныя паслугі

Больш за 50 жыхароў Лунінца паўгода ня плацяць за камунальныя паслугі.

Ёсьць нават такія, хто завінаваціўся жыльлёва-камунальным службам ажно за паўтара гады. Агульная запазычанасьць жыхароў Лунінца за камунальныя паслугі складае 8 млн. рублёў на канец 1994 г. Па фактах неплацяжоў рыхтуюцца справы для перадачы ў суд. Відавочна, што пасля таго, як з 1 лютага ўрад падвысіў плату за камунальныя паслугі, неплацельшчыкаў стане значна больш.

Ігар БАРАНОЎСКІ

Сьвятло па графіку

У Ваўкавыску дзеля эканоміі штодзень прыпыняюць падачу электраэнэргіі на некаторыя вытворчыя аб'екты і ў жылыя дамы.

Старшыня Ваўкавыскага райвыканкаму А.Зінкевіч паведаміў карэспандэнту СВАБОДЫ, што мясцовыя ўлады распрацавалі графік адключэньня электрычнасьці і ў сельскай мясцовасьці, і ў горадзе. Напрыклад, у вёсках раёну сьвятло адключаецца з 14 да 17 гадзін.

Валодзя ЯНЧУК

Падпісны індэкс 63887. Нумар падпісаны ў друк 6.2.94. Надрукавана ў Аршанскай друкарні.

 Спасылка на газэту СВАБОДА абавязковая. Наклад 60 000

П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12